

Povídky 2011

Lenka Martinková

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka

Arssumis v Čechách

Učitel občanky na tabuli dopsal poslední slabiku podivného jména Arssumis. Otočil se ke třídě a začal vysvětlovat její úkol: „Nejdřív rozluštěte, jaké slovo se v přesmyčce skrývá a pak napište, co o něm víte. Můžete to napsat, jak uznáte za vhodné, třeba i jako sloh.“

Z katedry vzal desky se svými poznámkami. Chvíli v nich něco hledal a pak dodal, že jim pro inspiraci přečte práci žáka z vyššího ročníku. Sedl si na lavici a spustil:

Arssumis na Libici, Petr Chytrý.

Bylo září roku 995. Kníže Boleslav II. byl těžce nemocný a jeho družina, skládající se především z Vršovců, v šenku pod Pražským hradem poslouchala řeči nového družiníka.

„Vždyť je to urážka českého knížete! Aby Slavníkovec měl za ženu Přemyslovnu, kdo to jakživ slyšel?! A na Libici razí svoje mince...! Vůbec, chovají se tak, že našeho knížete mohou kdykoli ohrozit.“ vykřikoval a ostatní, s pohárky vína v rukou, nadšeně souhlasili.

„No ale co chceš dělat? Kníže do války proti nim určitě nepotáhne. Už jsi ho viděl? Sotva vstane z postele!“ ozval se trochu nejistě jeho soused a pánovitě houkl na šenkýře, ať přinese další džbáněk. Mladík se pohrdavě ušklíbl nad chytrostí svého druha: „To nech na mě. Vždyť víš, že Boleslav na mě dá.“

Když přišel šenkýř ke stolu, hodil mu několik denárů a odešel.

Už nazítří přišel za svými přáteli do šenku a ukázal jim listinu potvrzenou knížecí pečetí. „Jak jsi to dokázal?“ zeptal se Přeč a muži vzhledli od rozehraných kostek. Odpovědi mu byl jen samolibý úsměv. „Zítra vyjedeme k Libici a území Slavníkovců jménem knížete dobudeme.“ Pak si uvědomil, že je v Čechách cizinec a nemá rodovou příslušnost. A v knížecí družině byl moc krátce na to, aby mohl rozkazovat, nebo vést vojsko do boje. Obrátil se proto na Přeča, velitele družiny a tiše mu vysvětloval, že kníže si ho přeje mít po dobu výpravy u sebe.

Vousatý muž se na něj překvapeně podíval, ale nic nenamítal. Když to je příkaz knížete... Kdyby neposlechl, jistě by byl potrestán. Napil se medoviny a chvíli bloudil očima po stropě, jako by nad něčím přemýšlel. „Oznam to družině!“ sykl mladík. Přeč po něm šlehl nelaskavým pohledem. Kdyby to neměl písemně od knížete, ukázal by mu, kdo tady má právo rozkazovat. Ale takhle? Znechuceně mávl rukou.

„No tak, náš kníže nebude čekat, až se rozhodneš!“ mladík jen stěží přemáhal v hlase zlost. Přeč se rozhlédl kolem stolu a spustil: „V boji proti Slavníkovcům vám bude na rozkaz knížete velet...“ Nejistě se podíval na mladíka. Ten mu skočil do řeči, hrdě se udeřil do hrudi a dodal: „Já!“

Šenkem to překvapeně zahučelo. Nikdo nemohl uvěřit, že by jim tenhle jinoch byl schopný velet.

Pružně vyskočil na desku stolu. Skopl několik pohárků, aby si udělal místo a tasil meč. „Přísahaňte knížeti Boleslavovi a mě poslušnost. Pak všichni spát!“

Vyrazili brzy ráno. Drobně poprchávalo, jako by andělé brečeli nad jistým koncem Slavníkovského rodu. Družina popoháněla koně, aby se co nejdřív dostala na hranice dvou rodů.

Blížilo se poledne, když dorazili na území Slavníkovců. Nikde nebylo živé duše. Že by se na Libici připravovali k boji? Velitel přitáhl otěže a jeho hnědák zastavil. Mladík se postavil v třmenech a sdělil vojsku svůj plán: „Na Libici moc obránců nebude. Soběslav je s částí družiny v cizině, Radim a Vojtěch obrazení pohany na křesťanství, takže tady zůstali jenom Pořej, Čáslav, Spytimír a Pobraslav se svými rodinami a starým knězem. Jakmile Libice padne, jejich poddaným nezbude nic jiného, než se podřídít nám.“

Křoví u cesty se pohnulo. Zvěd? Velitel se odmlčel. Pohledem zkoumal okolí. Pokynul jednomu z jezdců, aby za případným špehem vystřelil šíp. Jestli je někdo poslouchá, musí se ho co nejdřív zbavit. Vzduchem zasvištěl šíp a vzápětí se ozval výkřik. Mladík spokojeně přikývl, posadil se do sedla a se slovy: „Není tu bezpečno.“ popohnal koně.

K Libici jeli mlčky. Na dostřel od opevnění se kryli velkými štíty. Opatrně postupovali dopředu, zbraně připravené k útoku. Za nimi s tichým skřípěním kol jel vůz naložený potravinami a žebříky ke slézání hradeb.

Velitel v tmavém plášti, přilbu zdobenou zlatem, seskočil z koně a přiložil ruce k ústům. Chtěl vyjednávat: „Vydáte-li nám Libici dobrovolně, necháme vás jít.“ křikl.

Na dřevěných palisádových hradbách se objevil Pořej. „Nikdy! Nadvládu Přemyslovců nechceme!“ Velitel obléhatelů dal gestem rozkaz k ostřelování palisády. Slavníkovci jim odpověděli stejně.

Několik mužů, pečlivě kryto štíty se vydalo k hradbám. Ostatní za nimi nesli žebříky a pokoušeli se vylézt na hradby, jiní se snažili vyrazit bránu.

Libičtí obránci jim žebříky od palisády odstrkovali dlouhými bidly. Na hlavy jim lili horkou smělu a vařící vodu, házeli po nich trámy a kameny.

Stmívalo se. Na obou stranách bylo několik mrtvých. Slavníkovští bratři chodili po hradišti. Povzbuzovali živé, modlili se za duše mrtvých.

Sešli se před dveřmi kostela. „Zítرا je Václava.“ upozornil Pobraslav. „Nemělo by se bojovat.“ zadoufal Čáslav a Spytimír dodal: „Je to předek nejen náš, ale i knížete Boleslava.“ „Vysvětluj jim to.“ povzdychl si Pořej a opovržlivě se podíval směrem, kde tušil knížecí ležení. Pak se odebrali do paláce, projednat další strategii boje.

Byla ještě noc, když knížecí znovu zaútočili. Někteří překonali palisádu. Teď se snažili probít k bráně, aby svým druhům otevřeli.

Bratři vyběhli na nádvoří a v chvatu si na hlavy nasazovali přilby. Tušili, že tady nebudou moc platní. Na první pohled bylo jasné, že štěstí je na straně nepřítele. Přesto, anebo právě proto, povzbuzovali svoje muže a při první příležitosti se zapojili do boje.

Nepřátelé je pomalu zatlačovali ke dveřím kostela. Stál v nich starý kněz. Ten kněz, který je naučil základům psaní. Něco na ně volal a rukou ukazoval do tmy v kostelní lodi. Bratři a obránci Libice pochopili. Co nejrychleji se snažili dostat do kostela.

Dveře se za nimi s tupým prásknutím zavřely. Kněz je zajistil na závoru. Poklekl před oltářem a začal se modlit.

Vršovci zatím venku pobrali, co se dalo. Mladý velitel šel vyjednávat ke dveřím kostela. Zabušil na ně a křikl: „Vyjděte dobrovolně a my vás necháme naživu.“ Chvíli čekal na odpověď, ale žádná nepřišla.

„Mám...?“ zeptal se nejistě Pořej. Knězovy rty se bezhlesně pohybovaly. Zlehka se dotkl jeho ramene. „Mám...?“ zeptal se naléhavě. Stařec se pokřižoval a pokrčil rameny. „Porad!“ dožadovali se odpovědi všichni bratři.

„Zbývá vám něco jiného?“ zeptal se tiše, ale nečekal na odpověď. „Když nevyjdete, nepřátelé podpálí i kostel.“ „Máme tedy?“ zeptali se bratři jednohlasně. Kněz přikývl a otevřel závoru.

Sotva bratři otevřeli dveře, knížecí je za vlasy, oblečení, ruce i nohy vytáhli na nádvoří.

Z povzdálí je svýma ocelově šedýma očima pozoroval velitel v černém plášti se zlatou sponou. Ruce založené na prsou. Chvíli si je měřil zlým pohledem. Pak se obrátil na svoji družinu a rozhodl: „Ty vám nechám.“ Nasedl na koně a odcválal zvětšit své vojsko. Tahle družina ho už neopustí.

Žáci se sklonili nad sešity a za okny se mihl stín. To se velitel přišel podívat, koho by ještě naverboval.

Jeho pravé jméno bylo ukryto v přesmyčce. RASISMUS...

Cizinec?

Že si by si s nimi nějak rozuměl? Se svými spolužáky? Ne, to se rozhodně říct nedalo. Naopak se těšil, až na téhle škole skončí. Zmizí, každý někam jinam a se svými spolužáky se už nikdy neuvidí...

Obvykle seděl v první lavici. Nebyl šprt, ale za tu dobu, co sem chodil do školy, to tak nějak dopadlo samo. Nevycházel s nimi. Nebo spíš – vycházel by s nimi, ale nestáli o něj. A proč taky? Oproti ostatním byl takový jiný. Jakoby divný... Cizinec?

Vlastně mu to ani nevadilo. Nechápal je a jejich zkratky, které používali místo normálních jasných slov. Měl svoje záliby a zájmy, které ostatním připadaly nepochopitelné, ale byl tak spokojený. Měl na ně aspoň klid. O víkendu dělal to, na co neměl čas během týdne. Nepotřeboval chodit na party, které pořádali jeho spolužáci. Beztak už jich měl za celý týden dost.

Seděl v lavici a poslouchal pochvalná slova třídní, jak jsou výborná třída a jak spolu úžasně vycházejí. Bezděky se ušklíbl. Připadal si jako cizí člověk, který to všechno viděl zvenčí. Všechny ty skupinky, které mezi sebou o přestávkách bojovaly, jako by byly vzduch. Nebo uměly tak výborně hrát, že byl učitelský sbor přesvědčen, že jsou bezchybný kolektiv. Je to snad jeho chyba, že se s žádnou z nich nechtěl ztotožnit?

Vždycky si raději všechno udělal sám. Měl za svoji práci zodpovědnost a když se něco nepovedlo, věděl proč a nikdo na něj nesvaloval vinu.

Věděl, že kdyby se přidal do jedné z těch skupinek, za chvíli by si z něj udělali obětího beránka. Takhle byl sám a mohl se svobodně rozhodnout, pro koho se obětuje, a kdo mu za to nestojí. Ale taky věděl, že se ho nikdo nezastane. Kdo by se zastával někoho takového, jako je on? Někoho tak divného? Cizího?! Bylo mu jasné, že se o sebe bude muset postarat sám, nebo jít s davem, který ho ze svého středu stejně dřív nebo později vytlačí.

Byl cizinec. Někdo jiný, divný... Pro ostatní nepochopitelný.

Třídní věci šly mimo něj. Proč by do nich jako cizinec zasahoval? A nijak mu to nevadilo. Boj o moc, koryto a postavení ho nikdy nezajímal. Už na začátku volení třídního zástupce viděl nechuť spolužáků cokoli dělat. Copak není jednodušší sedět a nadávat na okolní dění? Jistě, každý hledá někoho, kdo by za něj vyřídil nepříjemné věci a pak na něj hodil následky.

On ostatní ve třídě varoval, že z toho, nebo onoho bude průšvih, ale nikdo mu nevěřil. Proč taky? O dění se nikdy nezajímal, tak co mohl vědět?! A pak za ním chodili a kajícně přiznávali, že měl pravdu. A zase se nepoučili.

KDO BY VĚŘIL CIZINCI???!!!

Ďábel v kostele

Ke klenbě chrámu se nesla zbožná slova věřících. Před oltářem klečel kněz a modlil se. Ruce pokorně sepjaté, pohled upřený na kříž na oltáři. Otevřenými kostelními dveřmi občas dovnitř zavál studený podzimní vítr. Nízko nad zemí se vznášelo zažloutlé listí a plíživě se přibližovalo ke knězi.

Náhle se venku setmělo. Kostelní věž se ztrácela v těžkých mracích. Dešťové kapky bičovaly město. V dálce zahřmělo. Ke klenbě zdobené freskami se nesly úpěnlivé modlitby.

Vítr opět zavyl. Zlověstně. Jako duše kvílící v očistci. Oči plné strachu upoutal jen krucifix nad hlavou kněze. Všichni měli ještě v živé paměti, jak v takovém počasí shořel kostel na hradě. Na hradě, kterému vládl bohobojný pán! Něco takového se přece snadno mohlo stát i tady – v podhradí. Hřešil tu kde kdo a každý mohl vyjmenovat hříchy všech svých sousedů.

Za vitrážovými okny mrkl blesk a spolu s ním se ozval hrom. Bouřka řádila přímo nad kostelem. Dav věřících, s pokorně skloněnou hlavou, prosil Boha za odpuštění. Vítr vehnal do chrámu dešťové kapky. Listí vířilo vzduchem. Jen kněz klidně pokračoval v bohoslužbě.

Zvenčí se ozvalo nelidské zavytí, při kterém tuhla krev v žilách. Hlasy věřících, jako by tou hrůzou ještě zesílily. Kněz byl ke svým ovečkám obrácený zády. Neměl žádnou šanci uklidnit je svým laskavým úsměvem.

Ženy v zadních lavicích se otočily. Před chrámem hořelo! Jak je něco takového možné? Plameny se před jejich očima začaly formovat do podivných tvarů. To už určitě musí být ďáblovlo dílo. Copak je něco takového možné samo od sebe?!

Ve dveřích kostela stál ohromný černý pes. Oči mu plály jasným plamenem. Z řad věřících se ozvalo několik zděšených výkřiků. Teď nebylo nemožné udržet v příbytku Božím zbožný klid. Každý hledal ochranu u svého patrona, prosil, aby se za něj přimluvil u Boha.

Obluda zavyla a dlouhými skoky se rozeběhla chrámovou lodí. Šířila kolem sebe panický strach. Vrčela a vztekle cenila zuby na věřící v lavicích. Víc si jich však nevšímala. Od svého pána měla jiný úkol – jejím cílem byl muž v ornátu, klečící před oltářem.

Několik dětí se strachy rozběčelo. Ve vesnici se dlouho vyprávěl příběh o Smrtonošovi, psu, který kolem sebe šíří strach a zkázu a je předzvěstí něčeho mnohem horšího. Říkalo se, že se už několikrát objevil. Jednou přišli nepřátelští vojáci a podruhé byl zavražděn urozený pán, kterému vesnice patřila. Nikdy dřív se však nestalo, že by někoho napadl přímo na posvěcené půdě. To by mohlo znamenat ještě mnohem horší událost.

Kněz se neotočil ani v okamžiku, kdy utichly zbožné modlitby a nahradil je srdceryvný nářek. Myslí byl plně oddán Bohu, jako by snad zapomněl, že slouží mši.

Před očima všech přítomných se mu těžké tlapy zvířete opřely o ramena. Povalilo ho na břicho a zvedající se na zadní, triumfálním zavytím oznamovalo svoje vítězství. Po celou tu dobu ale z kněze nespustilo oči. Hlídalo každý jeho pohyb, přestože se zdálo, že je ochromený hrůzou.

Sklonilo hlavu a vycenilo ostré špičáky. Nepatrně se kolem sebe rozhlédlo, jestli snad neuvidí někoho, kdo by se mu v jeho řádění pokusil zbránit. Nikdo se ani nepohnul. Všichni jen bezmocně přihlíželi, jak děsivé divadlo dopadne. Ani kněz ze sebe nevydal hlásku. Nehybně ležel na studených dlaždicích a oči plné strachu upíral kamsi na fresky u klenby chrámu.

Pes do něho několikrát rýpl čumákem. Chtěl snad zjistit, jaké nebezpečí mu hrozí od prostého sluhy božího? Skoro se mu zdálo, jako by cítil, jak ho olizují pekelné plameny, šlehající zvířeti z očí.

Zavrčelo mu těsně u ucha. Tiše a výhrůžně. Od tlamy mu odlétlo několik kapek slin odporně páchnoucích sírou.

Kněz se rozkašlal. Dusil se. V duchu se modlil, aby k němu byl Bůh milosrdný a dopřál mu alespoň rychlou smrt. Snad ještě nikdy v životě se nemodlil upřímněji. Někdy dokonce kacířsky pochyboval o existenci Boha, ale teď mu bezmezně důvěřoval. Kdo jiný, než On, by ho mohl zachránit ze spárů té pekelné bestie?

Pes znovu odhalil tesáky a sklonil se mu ke krku. Kněze ovanul děsný pekelný puch. Neodvážil se ani pohnout. Bylo to příliš nebezpečné. Nebo by se měl pokusit nějak mu uniknout?

Ohnivé oči se skrz něj provrtávaly, jak si ho zvíře lačně prohlíželo. Poslední vteřiny života zběsile utíkaly a nebylo možné je nějak zastavit. Pes se mu prudkým pohybem zakousl do krku a trhl. Kněz byl na místě mrtev.

Několik věřících se pokusilo nestvůru odehnat. Ale ta, jako by věděla, co ji čeká, se kolem nich protáhla dřív, než se k ní dostali blíž a zmizela v bouřce.

Ministranti si kněze s hrůzou prohlédli. Ještě se nestalo, aby ďáblův služebník řádil přímo v kostele. Takovým místům se všichni zplozenci pekla vyhýbali. Jenomže tehle byl jiný, mnohem agresivnější a silnější.

Několik mužů se se svými ženami a dcerami vydalo k domovům. Kostel by znesvěcen. V takovém případě je už nechránil před pekelnými mocnostmi. To už se rovnou mohli pomodlit doma. I když by to někteří mohli brát jako rouhání se Bohu.

Dveře do ložnice hradního pána se po krátkém zatukání otevřely. Zatím se rozhodl dělat, že spí. Nechtěl být rušen... Usmyslel si, že vstane jenom v okamžiku, kdy bude jeho přítomnost nezbytně nutná.

„Pane...“ od dveří se ozval pokorný hlas. No ovšem, velitel jeho vojska, to si mohl myslet! Kdo jiný by si ho dovolil vzbudit, než on? Ne, zatím se mu neozve. Ještě chvíli... Trochu si ho vyzkouší. Jestli to není až tak důležité, hned zase odejde.

„Pane?“ Velitel pokročil dopředu. Hradní pán cosi nesouhlasně zabručel a pomalu otevřel oči. Tohle bylo vážnější, než se původně domníval. „Co se stalo?“ zeptal se a důkladně zívl. Ani služebnictvo ještě nebylo vzhůru.

Voják spokojeně přikývl. Už měl strach, jestli je jeho pán naživu. Zbožně se pokřičoval. „Na paství řádí ďábel...“ oznámil truchlivě. Velmož se jízlivě ušklíbl. „A kde ses to dozvěděl? To za mnou zase běžíš s nějakou povídkou z šenku?!“ zeptal se přísně. Možná to trochu přehnal. Věděl, že jeho vojáci se bojí všeho nevysvětlitelného. A tohle byl jediný způsob dokázat jim, že takovým řečem je zbytečné věřit.

Velitel na chvíli překvapeně zmlkl. „Ne... to je pravda, pane...“ Velmož mu dal pohybem ruky najevo, aby pokračoval. „Pekelná nestvůra zabila kněze. Jsou na to dokonce svědci!“ vykřikl dřív, než byl varován, že lhát se nevyplácí.

V místnosti zavládlo zlověstné ticho. Voják si netroufl promluvit dřív, než jeho pán, který teď přemýšlel. Vzpomínal, co se před několika lety stalo tady, přímo na hradě. Během mše zachvátily kostel plameny. Tenkrát ho zapálil blesk. Ať si poddaní a čeleď říkali cokoli, on byl u toho. Jenomže zkazku o ďáblu jim jenom těžko vyvrátí. A že pak přišla cizí vojska? Vždyť byl ve válce s okolní šlechtou!

Přikývl. Ne, tohle bylo něco jiného. Tehdy byla bouřka, ale teď? Foukal nepříjemný vítr, to bylo všechno. „Přiveď rychtáře, chci se o tom dozvědět co nejvíc.“ Velitel se zdvořile uklonil a zavřel za sebou dveře.

Vesnicí se zatím šířily podivné zvěsti. Šenk byl plný svědků, kteří měli zaručeně pravdu. Každý z nich však pekelnou stvůru popisoval jinak a čím bylo později, tím hrůznějších rozměrů nabývala.

„Zabil ho ohnivý pes velký jako stodola.“ „Ale ne, ten byl jako věž na našem hradě.“ „Kdepak věž! Nejdřív byl docela malý, ale jak se blížil ke knězi, tak se zvětšoval.“

Snad jedině šenkýř měl z události radost. Jeho hospoda pomalu upadala, ale teď věděl, že si sousedé nakoupí a on alespoň bude mít na živobytí. Dokonce pozval několik příbuzných, aby mu pomohli v kuchyni.

Vsí se šířil strach. Nikdo nevěděl, co se děje a může přijít. Vesnice podle královských vyhlášek nesměly mít hradby a kdyby přitáhlo nepřátelské vojsko, těžko by se ubránili. Nikdo z nich rozhodně nevěřil, že by jim pomohla hradní posádka.

Dveře do šenku se otevřely a vešel voják. Přísně se rozhlédl kolem sebe, a zamířil rovnou ke stolu, u kterého seděl rychtář. Bez jakéhokoli pozdravu, nebo gesta úcty na něj vybafl: „Chce s tebou mluvit náš pán.“

Rychtář přikývl. Něco takového ho napadlo už v kostele, když viděl, co se děje. Bylo mu jasné, že dřív nebo později se to urozený pán dozví a nechá si ho zavolat. Jenomže netušil, že to bude tak brzy. Nebyl zrovna v nejlepší formě, s každým sousedem si musel promluvit a vypít nějaký ten džbáněk. To už patřilo k rychtářskému řemeslu. Musel vědět, co si ostatní myslí, aby pak na hradě nikoho nepoškodil.

Jen co vojáka uviděl, bylo mu jasné, že je zle. Rychle vstal a přikývl. Přes ramena si přehodil plášť a následoval posla z šenku. Netušil, co by po něm vrchnost chtěla vědět. Opakoval si, co se od koho dozvěděl.

Poklekl, pokorně sklonil hlavu a čekal, až ho urozený pán vyzve, aby promluvil „Co si o tom myslíš, rychtáři?“ zeptal se, jako by byli dávní přátelé. Bez rozmyslu odpověděl: „Všechno je to jenom hospodský výmysl.“ Velmož se zamračil. „Já ale slyšel o psu velkém jako stodola!“ napomenul ho přísně.

„Byl mnohem menší, ale dost velký na to, aby si troufl na člověka.“

Hradní pán přikývl. „Proč se potom kněz nebránil?“

„Ten pes byl ohnivý, pane!“ vysvětloval rychtář se strachem v očích. „Ohnivý? Copak něco takového existuje?!“ vyštěkl a rychtář se přikrčil. „Byl jsem u toho, pane.“ „A jak byl podle tebe velký?“ zeptal se ho znovu. „Asi střední...“ „Předtím jsi říkal, že malý...“ „Střední, spíš malý.“ „Proč se tedy mluví o psu velkém jako stodola?!“ vyjel na něj netrpělivě.

Rychtář se nadechl k odpovědi. Co na tohle říct? Nevěděl. On sám pro kněze nic neudělal, byl strachy bez sebe. Dokonce se raději schoval za kancionál, aby se nemusel dívat na tu hrůzu. Všechno věděl jenom z vyprávění sousedů v šenku.

„Nejdřív byl velký jako každý jiný pes, ale jak se blížil k oltáři, byl čím dál větší.“ Velmož chápavě pokýval hlavou a milostivě ho propustil. No ovšem, to si mohl myslet. Kdo ví, co jeho poddaní viděli?!

V zimě přišel hladomor, po něm válka a nakonec morová epidemie. Lidé se báli třeba jenom promluvit, aby nepřivolali něco mnohem horšího. Všichni si však dobře pamatovali, co se stalo v kostele, přímo před oltářem...

Osada byla opuštěna koncem 15. stol, kdy byl přímo při mši zabit kněz a následovalo několik katastrof. Za všechno prý může zjevení Smrtonoše, psa, který je předzvěstí tragických událostí. stálo na turistické tabuli nedaleko základů šenku.

Mladý pár se kolem sebe rozhlížel a fotil si všechno, co ho zaujalo. Z křoví se ozvalo zavytí a v dálce jako by přelétly jiskřičky složené do tvaru psa...

Trest

Na Prahu padala tma. Ticho rušilo jenom šplouchání nepříliš vzdálené Vltavy. Město se ukládalo ke spánku, udřeni koželuhové uklízeli kádě, ve kterých přes den vydělávali kožešiny. Sem, na předměstí, byli odklizeni, aby ctihodné občany neobtěžovali zápachem své práce. Nikdo si nevšímal dvou temných postav na břehu řeky. Šly pomalu, nevydávaly skoro žádný hluk. Jen občas vyrušily kachnu, nebo husu, sedící v rákosí.

„Jak ho najdeme? Nikdo o něm neslyšel bůhví jak dlouho.“ Ozvala se jedna z postav polohlasem. „Nedělej si starosti, pán řekl, my uděláme a dostaneme zapláceno. Tím je to pro nás vyřízené.“ První zlehka přikývl. Strnul uprostřed kroku. Koutkem oka zachytil pohyb. „Jdi napřed.“ Sykl a ruka mu sjela k opasku, kde v koženém pouzdru visela dýka. Jeho společník se od něj tiše oddělil...

Jenom nějaký toulavý pes. Muž se sám pro sebe zasmál svému strachu. Musel pokračovat v cestě, nebude si zvířete nijak všimnout a ono ho také nechá být. Chtěl co nejdříve dohnat svého přítele. Věděl, že je bez něj neschopný úkol dokončit. Přidal do kroku, ale přítel jako by se před ním skrýval.

Po prašné cestě vstoupil mezi domy. Rychle se rozhlédl, opatrnosti není nikdy dost. Táhle, na konci ulice. Byli domluveni, že svou oběť vylákají sem. Tahle postava nemohla být nikdo jiný. Pod cípem pláště schoval ruku se zbraní. Připravil se k útoku. Zbabělému. Zezadu. Pro něj to byla výhoda. Napadený se nijak nebránil.

Nebyl to trest za neposlušnost pánovi. Tohle byla obyčejná vražda. Nezabiješ! Dopustil se smrtelného hříchu. Snad mu Bůh odpustí. Alespoň jednu modlitbu by mu mohl věnovat... Otočil mrtvolu čelem k sobě.

Zbledl. Sepjaté ruce se mu neovladatelně třásly. To byl omyl. Tohle nechtěl. To přece nemohl udělat!

Vlastnímu příteli vrazil dýku do zad...

Pojď za mnou

Hlavní nádraží v Praze bylo pokryté sněhem. Blížily se Vánoce a každý spěchal domů. Na ulici před budovou vládl čilý ruch. Kdo chtěl přejít na druhý chodník, neměl šanci, projíždějící auta ho nepustila.

Z nádražní budovy se vypotácel muž neurčitého věku. Nikdo si ho nevšímal. Takových, jako byl on, se sem stahovaly celé zástupy. Alespoň někde mohly být v teple a závětrí.

Cosí zmateně blábolil a pokračoval v chůzi k okraji silnice. Na protější straně mu někdo mával. „Pojď sem! Pojď za mnou!“ volal na něj. „Co po mně chceš?“ Muž se ošíval, jako by ze sebe setřásal neviditelný hmyz. „Pojď za mnou... Pojď za mnou.“ Chodec na protějším chodníku mu znovu pokynul. Jeho tvář byla najednou jasnější. Znali se. Ještě před několika lety to byli spolužáci.

Muž vkročil do silnice...

Kvílení brzd. Náráz.

Postava na druhém břehu plechových vln se rozplynula. Zůstal po ní jenom hlas: „Vítej v mém světě. Na Onom světě...“

Tajný pohřeb

Bylo poledne, když černě natřená vrata tiše vrzla a na vesnický hřbitov vešel mladý voják. Dneska měl volno, mohl tady být jak dlouho chtěl. Tenhle hřbitov se mu líbil. Byl mezi poli, takové klidné místo... Přál si tady být pohřbený, aspoň by byl mezi svými.

Došel k hrobu u hřbitovní zdi. Smetl z něj několik listů, na desku položil svazek lučních květin, které natrhal cestou sem. Teď byl spokojený. Sedl si na lavičku a oddal se svým myšlenkám.

Možná to tehdy neměl udělat. Pak by tady ten hrob s nápisem *Marie Košťálová se synem Milánkem* nemusel být... Chtěli se vzít. Chtěli? Sám pro sebe se usmál. Spíš museli. Pohledem pohládl fotku na náhrobku. Nestihli svatbu dřív, než se to dítě narodilo. Nestihli ji ani později, matka a syn zemřeli krátce po porodu. Marie a Milánek...

Voják koutkem oka zahlédl pohyb. Něco se z výšky snášelo na náhrobek. Hrdličky. Dvě hrdličky – jedna větší a druhá menší- seděly na kameni se jmény a pozorovaly ho zvědavými očima. Byl to přesně ten ďábelský pohled, jaký mívala Marie. A jejich synek ho měl ve svých dětských kukadlech taky.

Ty dvě hrdličky za ním přiletěly pokaždé, když sem přišel. Vlastně k sobě tak nějak patřili. On byl letec. Zvykli si na sebe, ochočil si je. Věděl, že je to hloupost, ale někdy si říkal, jestli to nejsou duše jeho milovaných.

Nasypal jim trochu zrní, které s sebou kvůli nim pokaždé nosil. Láskyplně se na ně usmál a poslal jim vzdušný polibek. „Přijdu pozítří.“ Zašeptal a pomalu se vydal k černým vratům.

Převelení se bránil zuby nehty. Když odejde, o hrob se nebude nikdo starat, pomalu se bude rozpadat a kdo ví, jestli se sem ještě podívá. Naposled šel známou cestou mezi poli, nasypat hrdličkám zrní a poslat svým milovaným poslední vzdušný polibek. Slíbil jim, že se jednou vrátí. Neví kdy, ani jak bude vypadat, ale vrátí se. Tím si byl jistý a přál si to z celého srdce. „Dokud jsem mezi živými, musím na vás vzpomínat, pak se všichni jednou sejdem a už nás nic nerozdělí. Žádné převelení...“

Upravil náhrobek, podíval se na černobílou fotografii mladé ženy a tiše se vydal k černé kované bráně. Ani si nevšiml, že ho až k nádraží doprovázejí dvě hrdličky – jedna malá a druhá velká. Až když nastoupil do vagonu, naposled se s ním loučily svým „Cukrú.“

Potuloval se po městě. Den volna. Tady neměl kam jít, jako na svém předchozím působišti. V kasárnách se mu taky nechtělo zůstat... Něco ho přivedlo k nádraží. Celého půl roku tady nebyl. Nijak se nezměnilo. Až na dívku, která stála před budovou. U nohou měla položený kufr a zvědavě se kolem sebe rozhlížela...

Byl kavalír. Pomohl jí odnést zavazadlo. Prý budoucí zahradnice... Tolik mu připomínala jeho Marii! A byla zatím svobodná, jak později zjistil.

Další převelení. Po několika letech. Ona měla dokončenou školu a chtěla ho představit rodině. Chodit s důstojníkem, to bylo terno!

Zanedlouho byla svatba. A pak děti...

„V té vesnici je takový malý hřbitov mezi poli. Tam chci ležet.“ Oznámil jednoho večera bývalý voják své manželce. S jeho zdravotním stavem to bylo den ode dne horší.

Když ho přišla navštívit vnučka, dožadoval se jedné knihy z knihovny. „Hlídej ji jako oko v hlavě a až tady nebudu, dej se do čtení...“ Přikývla. Slíbila by mu cokoli.

Několik dní na to volala zahradnice jejím rodičům, že děda odešel na onen svět a chce být pohřbený na jistém vesnickém hřbitově.

Toho večera se sešli u ní v bytě. Vnučka s rodiči byla pro to, aby se dědovo přání splnilo. „A víte, kolik stojí pohřeb do země? Bude zpopelněný.“ Babička byla neoblomná. „Dobře, ale na té vesnici pohřbíme urnu!“ „Kdo by tam jezdil? Bude tady!“ Bylo rozhodnuto. „Tak ale trochu toho popela chci...“ řekla vnučka. Babička povytáhla obočí. „K čemu ti bude?!“ „Děda byl vždycky zvědavý na moje úspěchy... Copak můžu po hřbitově rozhazovat diplomy?!“ To bylo všeobecně uznáno.

V noci se vnučka dala do čtení dědových zápisků. „...a já musel opustit svoje milované. Jednou tam s nimi chci být pohřbený. Už tam bude jenom rozpadající se hrob u hřbitovní zdi s nápisem Marie Košťálová se synem Milánkem, ale já vím, že tam patřím.“

Najednou jí to všechno došlo. Rozhodla se. Alespoň trochu popela tam pohřbí. Do dědova zápisníku vložila maličký lístek, na kterém ho ujišťovala, že jeho přání splní.

Bylo poledne, když černě natřená vrata tiše vrzla a na vesnický hřbitov vešla dívka s krabičkou v ruce. Z náhrobku Marie Košťálové se synem Milánkem smetla listí a v měkké hlíně vyhloubila jamku. Vsypala tam trochu popela.

Z nedalekého stromu ji pozorovaly tři hrdličky. Dvě velké a jedna malá. Jedna z nich měla v očích takové spiklenecké jiskřičky, jako míval její děda...

Ze života dýně

Za chvíli tady bude listopad... A s ním Halloween. Už se ochladilo a i život se tak nějak zpomalil. Na zahradě to taky stojí „za starou belu“. Všude kolem listů a já už si nemám s kým povídat.

Copak to jde, oslovit ohryzek od jablka vyhozený v kontejneru na kompost?! Co bychom si asi povídaly? Stejně tam tak do měsíce skončím taky... Možná ještě dřív, když začnu hnít, nebo plesnivět...

Kolem plotu zahrady prošlo několik dětí. Jedno z nich je i malá Lucy, která mě sem zasadila. Jde se svým starším bráškou Johnem a jeho kamarády a baví se, jaké budou mít masky.

„Možná bychom tu dýni letos nemuseli dávat na balkon, ale nést ji v čele průvodu, co brácho?“ navrhla Lucy a mě si změřila zkoumavým pohledem, snad jestli bych se k takovému účelu hodila.

Ono to stejně ještě nebylo jisté, ale já věděla, že tímhle jejím výrokem byl můj osud zpečetěn. Všechny dýně, které kdy na téhle zahradě vyrostly, sloužily jako halloweenská výzdoba, ale žádná z nich se ještě nezúčastnila strašidelného průvodu. A já měla být první. Taková pocta!

Děti se běžely zeptat rodičů, jestli by to tak mohly udělat. Přece si mě zasadila Lucy, a tak by na to měla mít právo. Sledovala jsem oba sourozence, dokud nezmizeli ve dveřích domu.

Teprve potom jsem se začala připravovat, až si mě Lucy přijde sklidit. Pravda, Johna jsem nijak ráda neměla. Byl takový panovačný a arogantní. Zato Lucy byla jeho pravý opak. Kdybyste je viděli, ani ve snu by vás nenapadlo, že to jsou sourozenci.

Kdyby si mě chtěl přivlastnit John, nijak bych mu to neusnadnila. Naopak – držela bych „jako helvétská víra“. Nebo ještě silněji. To si ale jeho sestřička nezasloužila. Celou dobu růstu se o mě pečlivě starala. A stejně by na to měla právo i z věkového hlediska.

Byla jsem si naprosto jistá, že ke sklizni bratříčka nepustí. Už odmalička byla takový beránek. Celému světu chtěla dokázat, že je zcela soběstačná a co jsem si mohla všimnout, tahle vlastnost s ní rostla.

Otevřely se dveře a Lucy se vydala na zahradu. Oči jí nadšeně zářily. Už se nemohla dočkat, až mě bude připravovat do průvodu. Uvažovala jsem, jaký obličej získám. Budu nějaký zlý duch, nebo hodné milé strašidýlko? – přemýšlela jsem, zatímco se ke mně Lucy blížila.

Objala mě oběma rukama a trhla. Křup!!! – Stopka se přetrhla. Lucy nečekala, že povolí tak snadno. Přepadla dozadu, ale mě stále svírala v náručí. Vypadala jako brankář, který zachytil gól.

„Vidíš, já ti to říkal. Proč jsi mě k tomu nepustila?“ Ode dveří se ozval Johnův hlas. Nezněl ani trochu nadšeně. Spíš maličko uraženě a žárlivě. Konec konců, on by měl Lucy znát lépe než já a předvídat, jak se asi zachová.

Společnými silami mě donesli do kuchyně na stůl. Sešla se kolem mě celá čtyřčlenná rodina. Během několik minut jsem se stala celebritou. U sporáku byla na stativu kamera, která měla snímat celý přípravný a úpravný proces. Vzduchem létaly blesky z fotoaparátu, který měl na krku pověšený Lucyin táta. Na kameře zasvítilo červené světýlko a začala tiše vrnět.

Lucy si vzala tužku a začala na mě načrtávat obličej. To tak lechtalo! První přišly na řadu oči. Jedno otevřené a druhé přivřené. Dívka se obrátila ke zbytku rodiny: „A hádejte, kdo to je!“ řekla a pokračovala v náčrtku.

V duchu jsem vyloučila možnost, že bych mohla představovat nějakého zlého ducha, jak jsem se bála. Oddechla jsem si. Budu spíš takový rošťácký tvor. Možná trošku provokatér?

Lucy pokračovala nosem. Načrtla orlí, možná před několika lety zlomený, těžko říct. Soudila jsem tak podle hrbolku u kořene.

„Muž.“ Vyhrkl její táta, když sledoval, jak mi pod nos kreslí rostoucí vousy. Lucy spokojeně přikývla. Pak pod ně přikreslila malinkou usměvavou pusinku, pátravě se podívala na rodinu a chvíli čekala. Nikdo nic neříkal. Zklamaně pokrčila rameny a úsměv trochu poupravila.

Ted' to byl takový lehký, maličko jízlivý úsměv, ale přesto všem dával najevo, že v průvodu budu příjemná společnice. Znovu se obrátila ke svojí rodině. Všichni ji bedlivě pozorovali, na tváři výraz nejvyššího soustředění.

Na zbytek obličeje mi načrtla dvoudenní strniště. Otočila se na bráchu a oba rodiče a čekala, co řeknou. „Chcete nápovědu?“ zeptala se a pomalu mě otáčela, aby si mě mohla lépe prohlédnout. Její rodina se chvíli dohadovala, jestli nápovědu opravdu potřebují. Nakonec jednohlasně souhlasili.

Lucy přikývla. „Toho muže všichni dobře znáte.“ Řekla a krátce se podívala na hlavu rodiny. John si toho pohledu všiml. Ještě chvíli počkal a pak vykřikl: „Je to táta! Tahle dýně je náš táta!“ Rozhlédl se po kuchyni. Chtěl si ověřit, jaký dopad budou jeho slova mít.

„Lucy?!“ táta odložil foťák, vypnul kameru. Popadl svoji dceru do náruče a obrátil ji hlavou dolů. „Takhle se ale netváří!“ protestoval.

Dívka se dotkla rukama země. Pokoušela se mu vykroutit. Vzdala to. Byla to stejně marná snaha. „Ale tváříš, tati!“ odporovala. „Tak to mi tedy řekni kdy?“ Královsky se bavil. A já jsem tuhle scénu pozorovala pohodlně usazená na desce kuchyňského stolu.

Celá společnost se smála a já si říkala, jestli na mě nezapomněli. Venku už byla tma a já jsem měla obličej zatím jenom načrtnutý. Čekala na nás ještě taková spousta práce! Zbavit se dužniny, vyřezat detaily obličeje. To byly nutné úpravy, bez kterých bych se jenom těžko mohla zúčastnit halloweenského průvodu.

„Rodino, co kdybych udělala dýňovou šťávu?“ navrhla paní Mary, Lucyina maminka. Nikdo neprotestoval. I hlava rodiny přestala ze své dcery vymáhat, kdy vypadá jako já a znovu se chopila role kameramana. Jak jsem později zjistila, technika, to bylo něco pro ni.

Mary si připravila potřebné nástroje, což byl nůž a mixér a dala se do práce. Odřízla ze mě vrchní část se zbytkem stopky a opatrně se pustila do odstraňování dužniny.

Lucy se zatím jenom dívala, protože jí bylo vysvětleno, že je ještě moc malá a mohla by se pořezat. Dužninu Mary rovnou dávala do mísy a John měl za úkol vybírat semínka. Od téhle chvíle na mojí úpravě pracovala celá rodina.

Lucyin táta se pustil do vyřezávání obličeje a Lucy zatím odběhla pro čajovou svíčku a zapalovač, aby mohla vyzkoušet, jak budu vypadat jako stylové osvětlení.

„Ták, ještě vousy a bude hotovo!“ pronesl spokojeně a usmál se do kamery. Ale vzápětí začal nadávat a klít. Ono to nebylo tak jednoduché, jak si ze začátku myslel. A navíc ke mě měl jakýsi vztah. Představovala jsem přece jeho a kdo by se chtěl pořezat po tváři, i když to byla tvář jenom z dýně?

Ze skleničky upil trochu šťávy a mlaskl. Prý byla opravdu výborná, ale já to neposoudím. Zavolal si Lucy a ukázal mě.

Dívka spokojeně přikývla a rozesmála se. Jako bych jejímu tátovi vypadla z oka! Podávala mu svíčku a zapalovač, ale on zavrtěl hlavou. „Mám lepší nápad.“ Oznamil tajemně a obě děti se okamžitě začaly vyptávat, jaký? „To je překvapení.“ Usmál se a spiklenecky mrkl, načež si mě odnesl do dílny, kde zůstal zavřený dlouho do noci.

Ráno mě donesl do kuchyně v drátěném košíku připájeném k očku na násadě smetáku. Pak zmáčkl tlačítko, které mi umístil místo nosu a obličej mi začal pomrkávat. Žlutá, žlutooranžová, oranžová, červená.

Lucy překvapeně vyvalila oči. Čekala všechno možné, jenom tohle ne. „Jak jsi to udělal, tati?“ zeptala se a zvedla oči od misky kukuřičných lupínků. Než se posadil ke stolu, mě na násadě od smetáku postavil k oknu.

Usmál se. „Běžný blikáč. Svítí žlutá LEDka a do toho problikává červená, takže to vypadá jako plamen.“ Vysvětloval. „Ale ještě to bude chtít poupravit.“ Dodal, když se na mě podíval.

Světélko zkomíralo, jak docházely baterie. Během snídaně zhaslo úplně, a tak jsem zbytek dne strávila v dílně a těšila se na večer, až budu jedna z nejvýznamnějších částí průvodu.

Venku se setmělo a v domě Lucyiných rodičů se sešlo několik jejích kamarádů a kamarádek. Všichni si oblékali strašidelné masky. John vzal násadu od smetáku, na které jsem byla připevněná v košíku a mohli jsme vyrazit.

Děti se zastavovaly u všech dveří v ulici a dávali na výběr: buď dostanou cukrátku, nebo provedou nějakou neplechu. A já jim k tomu všemu svítila a dělala jakéhosi maskota.

Domů jsme se vrátili až krátce před půlnocí. Byli jsme unavení, ale šťastní. Lucyini rodiče ještě zkontrolovali vykoledované cukrovinky. Několikrát už se o Halloweenu stalo, že děti dostaly něco zkaženého, nebo jinak nevhodného. Věci pochybného původu vyhodili. A já to sledovala. Svítila jsem za kuchyňským oknem a věděla jsem, že jsem jedna z nejhezčích halloweenských dýní, jaké byly v tomhle domě vyrobené a ještě dlouho budu zdobit jeho kuchyňské okno.

To byly moje slavnější časy. Teď jsem tady sama, opuštěná, v nádobě na kompost a vedle mě hnije ohryzek od jablka. Od toho jablka, které vyrostlo vedle mě a se kterým jsem si přes léto na zahradě povídala.

Ani jednomu z nás není do řeči. Můj soused je obrostlý zelenočernou plísní a já vím, že stejný osud čeká i mě.

Jenom ten blikáč zůstal. Lucy a John si ho schovali na příští rok, kdy bude zdobit tentokrát Johnovu dýni. Tak doufám, že se jim povede stejně, jako jsem se jim letos povedla já a že z ní budou mít taky takovou radost...

Podzim

Už mě nebaví příprava do školy. Pootočím židli a dívám se z okna. Ráda bych napsala o listí, které pomalu padá na zem jako předzvěst prvních sněhových vloček. Trochu ořepané téma a vznikla by sáhodlouhá souvětí složená z frází o pestrém podzimu, usínající přírodě a zvířátkách chystajících se na zimu. Ráda bych, ale prostě to nejde. Nebylo by to pravdivé. Na ulici před domem žádné listí nepadá, hlavně proto, že nemá z čeho. Ten jediný strom co na zažloutlém městském trávníku roste, je už dávno holý. A přesto na ulici není mrtvo. Každý den, jednou za pět minut, za oknem projede náklad'ák s materiálem na černou stavbu o blok dál.

Už je to tady – nezaměnitelné drnčení okenních tabulek, kelímeček na propisky mi poskakuje po stole, jako by chtěl před něčím utéct. Tentokrát se něco změnilo. K drnčení se přidal křik: „Co si to vůbec dovoluujete?! To lidi nemůžou mít aspoň občas klid?! Jako by nestačilo, že je tím rachotem budíte v noci!“ Na chodníku stojí stařenka z domu s pečovatelskou službou a za odjíždějícím autem hrozí francouzskou holí. Má pravdu. Obě bydlíme v místě, které se honosně nazývá rezidenční čtvrť. Člověk by si tady představil klid, místo na relaxaci po práci. A zatím? Mávnu nad tím rukou.

Další. Tentokrát mu z korby padá písek. No vida, žádné listí, ale pár hrstí materiálu na stavbu... Tak přece něco padá!

Pohled z okna na ulici není nijak inspirativní. Dívat se na zeď protějščího domu a čekat, až přijede další náklad'ák? Ne, to není nic pro mě. Ze stolku si vezmu knížku a přesunu se do ložnice. Moje oblíbené místo, kde oživnou všechny literární postavy. Kočka sedí na okně, žádný pes venku neštěká, jak se zpívá v oné písničce, horký letní den už taky není, ale kočka dál nerušeně kouká z okna, kde zpívá kos...

Tenhle pohled z okna je mnohem lepší než předchozí. Na zahradě je podzim v plném proudu. Sice nevidím žádného ježka, jak si nese jablíčko do svého zimního špajzu, tím si však náladu zkazit nenechám – určitě tam někde bude.

Mezi posledními barevnými listy, které ještě zůstaly na stromech, dovádí několik sýkorek. Idylka podzimních prázdnin. Jenom by nějaké musely být. Takhle mě straší úkoly do školy a zítra mě čeká písemka. Nedá se nic dělat, za chvíli se do nich pustím. Jenom si chvíličku odpočinu, přečtu jednu kapitolu...

Kdybych byla prvňáček, hned bych se na práci do školy vrhla a ještě bych o ní psala. To už dávno není můj případ. Školu beru jako nutnou nudnou samozřejmost, která zdržuje od jiných věcí. Být v první třídě, psala bych o tom, jak se těším na druhý den, na milou paní učitelku, spolužáky. A přitom by nic z toho nebyla pravda. Jediná pravda je, že nám kolem domu jezdí náklad'áky a ruší klid rezidenční čtvrti. Vypadá to jaksi ponuře a depresivně... Copak takový podzim nakonec opravdu není? Všechno se chystá ke spánku - někdy i věčnému.

Dlouhé zimní večery se pomalu vkrádají do města. Za oknem pomrkává lampa, rozsvěcím lustr. Rodiče ještě nejsou doma a já si čtu horor. Asi to nebyl nejlepší nápad, když je tma a za oknem se podzim mění v zimu.

Individuální pohled

To jsme tenkrát někam jeli. Už je celkem jedno kam a proč, ale nutně jsme se potřebovali dostat do knihovny. Mělo tam být jakési infocentrum. Parkoviště na náměstí, kousek odtamtud krytá tržnice s honosným názvem *Obchodní centrum*, ale knihovna? Vypadalo to, jako by před námi zkrátka utekla, nebo se rozhodla s námi hrát na schovávanou. Prostě nebyla.

Zastavili jsme nějakou starší a ochotnou kolemjdoucí. „Knihovna?“ ujišťovala se po několikáté, rozhazující rukama do všech stran, jak se snažila znázornit, že hledaný objekt je daleko, vlastně až na druhém konci města. „Ne-é. Skoro až za ním.“ Spokojeně se s námi rozloučila a teď bych řekla, že v očích měla poněkud zlomyslný výraz.

Nastoupili jsme do auta a naposledy zopakovali její indicie k nalezení objektu zájmu: ulice Nádražní, obrovská žlutá budova. Cesta ubíhala za neustálého vyhlížení domu, na nějž by popis seděl. Zvláštní. V tomhle městě byly snad všechny stavby ozdobeny žlutou fasádou. Asi nějaký chyták... Copak to jde zastavovat u každého a ujišťovat se, jestli tady náhodou nesídlí městská knihovna?

Poslední odbočka vlevo, údajně k finančnímu úřadu, a pak až k obzoru pole a pole. Výhled na dozrávající obilí zakrývala cedule oznamující konec obce. „Mají dost divné město, když je finančák mezi zahrádkářskými koloniemi.“ Okomentovala jsem to po jednom pohledu z okénka. „Ale že by tady byla knihovna? To se mi moc nezdá.“ Ozvalo se od volantu. „Proč ne? Tady by to bylo praktické.“ Vraceli jsme se k centru města ulicí plnou vil.

Nikde nic. Až na dům s nápisem *Centrum celoživotního vzdělání* a s vývěškou **VEŘEJNÝ INTERNET** v okně. Že by? Tahle budova byla okrovo-bílá a nedalo se o ní říct, že by byla obrovská. Jediný shodný znak – stála v ulici Nádražní.

Nakonec, ono by to znělo logicky, že v knihovně bude veřejný Internet. Proč ne? Rozhodli jsme se vystoupit a ověřit si to na místě. Naše pohledy byly značně pochybovačné. Na dveřích se skutečně skvěl malý nápis *Městská knihovna*, ale rozhodně nebyla tak rozlehlá, jak nám popisovala ona stařenka...

No jo, rozmazlení Pražáci...

Povídky 2010

Lenka Martinková

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka

Co vidí zrcadlo?

Před časem mi někdo řekl, že zrcadlo je branou do jiných světů. Do jiných světů? Ano, přesně takhle to znělo. Na jedné straně ten náš – každodenní realita a na druhé... Co vlastně? Znetvořené tváře lidí, kteří se před námi podívali do zrcadla? Jsou znetvořené nenávistí, hněvem, zlobou?

Nebo tam, ve světě za zrcadlem – jak jinak jej nazvat? – jsou duše těch, na něž vzpomínáme na dušičky? Jsou tam a plochou zrcadla nás jako podivným průhledem sledují. Hodnotí naše jednání, mají radost z úspěchů.

Snad tam byli „uklizení“ pohanští bohové, kteří čekají na nejvhodnější dobu návratu, jak tvrdí někteří autoři fantasy? Taky tam nemusí být nic. Zrcadlo je přeci jenom obyčejné sklo, které má jednu stranu začerněnou, aby odráželo náš obraz. Aspoň tak to tvrdí vědci a fyzikáři obzvlášť. A tím se tolik liší od obyčejné skleničky, kterou jednoduše dáme do myčky a je připravena k dalšímu použití!

Ale to by pak ten, o němž jsem psala na začátku, neměl pravdu... Zrcadlo je složitý stroj, který si zaznamenává události na obou stranách a někdy nám ukáže ten jiný, druhý svět, někdy jeho obyvatelům ten náš. Mám pravdu? To už je jen na vás.

Dějepisář

Před zamčenou třídou postával hlouček šestáků. Nikdo z nich ani nehlesl a všichni sledovali smějící se partičku devátáčků.

„Co je?! Co na nás furt tak zíráte?!“ křikla na ně jedna z nich a pak se otočila ke svým přítelkyním. „Počkej!“ zavolal šesták, který vypadal nejmíň na osmáka a chytil ji za rameno. „Nešahej na mě, jo?“ setřásla jeho ruku a o poznání klidněji se zeptala: „Tak co se děje?“ Chlapec hledal pomoc u svých přátel, ale ti si ho nevšimli. No nazdar. – pomyslel. Pokusil se usmát a začal vysvětlovat, že mají toho mladého dějepiséře, co o něm jdou po celý si škole takový řeči, jako že na hodiny chodí v dobovém obleku i se zbraněma, který pak předvádí.

Devátáčka horlivě příkyvovala a když domluvil, zeptala se svých přítelkyň: „Řekneme mu to?“ Protože se nedočkala žádné odpovědi, oslovila je ještě pro jistotu jmény: „Adri? Zdeni?“ Teprve teď se vzpamatovaly a návrh odsouhlasily.

Chlapec jim znovu převyprávěl, co o učiteli ví a dívčí trojlístek se začal smát. „A to je všechno?“ ujistěovaly se, když se trochu uklidnily. Oslovený přikývl. „Tak to toho moc není.“ ušklíbala se Adriana a navrhla, že by si měli jít někam sednout a zasvětit nováčka do učitelových vyučovacích metod.

Usadili se na lavičku u topení. „Nastoupil, když my jsme začaly chodit do šestky.“ vzpomínala Zdenka a vzápětí se rozvyprávěla: „Na první hodinu přišel oblečený v kůžích a představil se jako pravěký lovec Vítězslav. Pak nám chvíli vyprávěl o svém životě a my si z toho měli dělat výpisky. Když zazvonilo, trhl sebou a zařval že se do příští hodiny objeví mamuti, tak ať se vyzbrojíme a zmizel v kabinetu.“

Adri jí rukou naznačila, že to z vyprávění o pravěku už stačí a sama se ujala slova: „Jo, je to blázen, ale neškodnej... Taky bylo skvělý, jak jsme brali starověký Egypt. To jsme balzamovali Tutanchamona. Učitel byl hlavní balzamovač. Na hlavu si dal šakalí masku a pořád něco mumlal a my jsme pracovali podle toho, co řekl. A hodinu před tím jsme vyráběli kanopy.“

Šestáček se nadechl, aby se zeptal, co že to vlastně vyráběli, ale do řeči mu skočila Mirka: „Nevíš, co to jsou kanopy? Klid, za půl roku budeš starší a moudřejší a budeš to vědět.“ Pak se ušklíbala a slíbila, že bude vyprávět poslední příhodu. Poslední a taky nejnovější, protože se stala minulý rok. „Brali jsme třicetiletou válku. Na hodinu se přičítal v kompletní uniformě švédských mušketýrů. V jedný ruce mušketu, ve druhý podstavec a hnal nás na hřiště. Když jsme tam byli všichni, zbraň nabil a vystřelil. Po druhý už vystřelit nestihl, protože tam přijeli policajti a mušketu mu zabavili. Později jsme se dozvěděli, že muže zákona povolal zástupce ředitele, protože si myslel, že nějaký student napadl svoje spolužáky. Prostě jako v Americe. Ale stejně nejlepší byla další hodina, kdy Vítězslav přinesl píku a nám se omluvil, že pokus o připravení muškety k boji nevyšel a tak nám ho předvede jindy.“

Zazvonilo. Šestáček se rychle rozloučil a přidal se ke svým spolužákům. Ti se kolem něho shlukli a ptali se, co zjistil. „Jste srabi, pánové,“ odsekl, „kdybyste šli se mnou, tak to taky víte.“ Pak jim bleskově převyprávěl, co se dozvěděl a dodal: „Jenom bych rád věděl, kde na to bere.“

„Na co?“ ozvalo se za ním. Když se otočil, uviděl asi třicetiletého muže v saku a kalhotách do společnosti. Vypadal spíš jako pojišťovací agent, než potrhlý dějepisář.

„Ach, vy myslíte střelbu z muškety a další moje výstřednosti? Chyby z mladické nerozvážnosti. Vás nic takového čekat nebude... Ale abych vám odpověděl na otázku, kde na to беру peníze, prozradím vám, že jsem zdědil několik domů, které mi teď vynášejí dost na to, abych mohl spokojeně žít a věnovat se svým zálibám, mezi které patří i učitelství.“ Mluvil klidně a vyrovnaně s laskavým výrazem ve tváři. Přesně takhle si zvědavý šesták představoval kněze.

Učitel odemkl třídu a žáci se urychleně usadili v lavicích. Vítězslav si sedl na katedru, představil se a začal vykládat novou látku.

Jeden z posluchačů se přihlásil a oznámil: „Pane učiteli, vy jste nám zapomněl říct, jaké máme mít sešity.“ Učitel se na chvíli zarazil a pak oznámil: „Nenene! Žádný pan učitel. Jmenuji se Vítězslav. Tak mi říkejte! A když mi budete chtít vykat, tak pan Vítězslav... Jak zněla otázka? Může mi ji někdo zopakovat, prosím?“ obrátil se na třídu.

„Jaké máme mít sešity, Vítězslave!“ ozvalo se z prvních lavic a učitel pohodil hlavou. „Sešity? Jaké chcete. Nebo třeba pište na papír. Jak vám to vyhovuje.“ odpověděl a dál se věnoval probírané látce.

Chlapec, který se o učiteli snažil před hodinou zjistit co nejvíc, teď nedůvěřivě vrtěl hlavou. Vždyť Vítězslav na hodinu nepřinesl žádný kyj ani jiný pravěký předmět. Je to sice první hodina, ale co říkaly ty holky?! – říkal si a pozorně sledoval vyučujícího. Na druhou stranu, neměl důvod muži procházejícímu se před tabulí nevěřit, že to byly chyby z mladické nerozvážnosti.

Hodina začala nudit jeho souseda v lavici a tak si z tašky vyndal časopis a dal se do čtení pod lavicí. Než se rozhodl, který z článků si přečte, stál nad ním Vítězslav. „Tak tebe nezajímá můj výklad?“ zeptal se a přísně si měřil svého svěřence. Laskavý výraz zmizel z jeho tváře. „Co to čteš? Ukaž!“ Počkal, až mu žák časopis podá. „Tak archeologii? Zabavuje se do konce pololetí.“ oznámil suše a dál se věnoval výkladu o lovu mamutů.

Zazvonilo a šestáci se hrnuli ke dveřím. „No tak počkat!“ křikl za nimi učitel. „Na příští hodinu si přinesete násadu od smetáku, budeme vyrábět oštěp. Teď můžete jít.“ oznámil a zmizel v kabinetu.

Lavičky

Proti lavičkám všeobecně nic nenamítám. Jeden nikdy neví, kdy člověku do boty spadne kamínek a bude si potřebovat sednout, aby ho dostal ven. Služby veřejného posezení člověk ocení i po namáhavé turistické výpravě...

A právě o to víc mi vadí, že laviček „záhadným“ způsobem ubývá. Nemám na mysli nápisy stylu: MIRKO, JÁ TĚ MILUJU ♥, protože na nich se – na rozdíl od ztracených laviček – sedět dá. A ještě to může působit jako masáž sedacích svalů. Neuznávám to, jen se snažím dívat na problém z té lepší strany.

Ted' mám na mysli akce stylu: „Přátelé, pojd'te a rozbijme co nejvíc laviček!“ To pak dopadne tak, že lavička u jezírka s labutěmi vypadá následovně: opěradlo dělá potápěčský průzkum mezi kapry žijícími v jezírku, sedák může posloužit tak akorát jako základ táboráku. Obvykle betonový základ lavičky odolá. Je však posprejován, či jinak zkrášlen a musíte uznat, že důchodci, kteří každodenně chodí krmit labutě, nebudou na studeném sedět ani náhodou.

Pokud lavička vydrží první pokus, druhý už zcela jistě neustojí. Druhým způsobem, jak lavičku jistojistě oddělat, je její krádež - zvláště je-li kovaná, nebo jinak zdobená a hodila by se do upravené zahrady. Kdo by odolal mít zánovní lavičku takřka zdarma (když ovšem pominu těch pověstných pět prstů a případnou pokutu či jiný postih, pokud je viník natočen bezpečností kamerou a zcela náhodou se tím někdo zabývá)?

Že jsou lavičky zabetonované do země, nebo přivázané ke sloupu veřejného osvětlení? Nemyslíte si, že čím větší adrenalin je při krádeži, tím lépe? Nějaký řetěz, vedoucí k lampě, nejlépe překoná super nový technický výstřelek.

Po zmizení je lavička natřena na jinou barvu, nebo jinak upravena. Případně dřevěná část poslouží jako základ táboráku a kovové části skončí ve sběru. Koruna ke koruně... Nějaké peníze se vždycky hodí...

Na co nejsou peníze

Představte si tu situaci:

Ve městě je několik škol, ale žádná nemá bezbariérový vstup. Dále je tam několik parků, kde si není na co sednout a když si chcete sednout na trávu, tak vás od toho odradí několik psů a jejich majitelů, kteří své miláčky nechávají vykonat potřebu do trávníků a pak po nich neuklidí. Jestliže se rozhlédnete lépe, v trávniku najdete i pár stříkaček...

V parcích se v pravidelných intervalech střídají lidé se svými čtyřnohými miláčky, matky s malými dětmi, znovu pejskaři, školáci a za tmy přicházejí na řadu feťáci. Pak nastává nový den a vše se opakuje znovu.

Základní škola je hned vedle hlavní silnice, na které řidiči běžně překračují povolenou rychlost. Na dohled od školy není ani jeden semafor, přechod, nebo zpomalovací pás. Je na denním pořádku, že silnici přebíhají žáci, jejich rodiče a často i učitelé...

Když někdo přijde s nápadem, jak takovéto problémy vyřešit a obrátí se s tím na příslušná místa, obvykle dostane odpověď, že tento měsíc město využilo peníze na nové lavičky. Často si takovýto člověk uvědomí, že ani nepostřehl, že by se někde nové lavičky objevily. Začne pátrat, kterou část města takovéto štěstí potkalo a jde se tam i podívat. A co vidí?!

Polovina laviček beze stopy zmizela, zbytek byl rozbit a trosky jsou posprejovány vulgárními 'kresbami' a nápisy...

Na Pražském Hradě

Stáli na Svatojiřském náměstí a rozhodovali se, jestli navštíví zdejší kostely, nebo se raději půjdou podívat do Zlaté uličky. A nebyl by lepší starý královský palác?

Nakonec zvítězila basilika sv. Jiří. Do dveří zrovna vcházel početný zástup lidí. Že by nějaká výprava? A proč by se k nim nemohli přidat? Došli ke dveřím a zeptali se muže, který štípal lístky, jestli vstupenky také prodává. „Vstupenky?“ zeptal se nechápavě. Návštěvníci přikývli. „Já ale vstupenky neprodávám.“ bránil se. „Dobře. Kde bychom je tedy mohli sehnat?“ zeptal se muž. Štípač lístků oznámil, že buď ve Zlaté uličce, nebo ve starém královském paláci. „Co je blíž?“ optal se znovu návštěvník. Vrátný pokrčil rameny: „A kudy chcete z Hradu odejít?“

Pochopili, že tady už nic nezjistí. „No tak nashledanou.“ Vydali se ke královskému paláci. Tam alespoň trefili. Tím, jestli najdou Zlatou uličku si tak úplně jistí nebyli.

Pokladna v paláci byla opuštěná. Podívali se na sebe a ten pohled říkal jedině: budeme čekat, až někdo přijde? Tedy, jestli vůbec někdy někdo přijde...

„Tickets, please!“ ozvalo se tiše za nimi. Stará uvaděčka si je přísně prohlížela. Muž se ozval: „My si chceme tickets koupit!“ „Tady?“ Přikývl. „My ale vstupenky nevedeme.“ oznámila udiveně. „Jak jste na to, proboha, přišel?“ Usmál se a ukázal ke svatému Jiří. „Váš kolega, co tam cvaká lístky.“ Upozornila je, že jedině místo, kde se dají sehnat, je hlavní pokladna na prvním nádvoří. Muž přikývl a rozloučili se.

„Jen aby... Jen aby...“ mumlal si, zatímco kolem sv. Víta procházeli na určené místo. To už se před nimi otevřel pohled na prosklené dveře, před kterými stála tabule s nápisem **Pokladna**, pod kterým bylo doplněno: **Přednostně pro průvodce**.

Muž se pousmál a obrátil se na osobu, která ho doprovázela: „Jsme průvodci?“ Pokrčila rameny. Teoreticky by se za ně mohli vydávat... Přidali do kroku. Ke dveřím dorazili právě ve chvíli, kdy zvony z věží sv. Víta ohlásily pravé poledne.

Muž vešel, ale hned na prahu se otočil a s omluvným výrazem jí oznámil: „Closed.“ Pak si všiml, že v rohu nádvoří jsou ještě jedny dveře s nápisem pokladna. Proč by nemohli zkusit sehnat vstupenky tam?

Muž vybral vhodnou kreditní kartu a postoupili k přepážce. „Good morning!“ pozdravil mladík a cosi natukal do počítače. „Dobry den.“ odpověděli mu návštěvníci a mladík překvapeně povytáhl obočí. (Češi už na Hrad nejspíš nezavítali pěkně dlouhou dobu!) „Dvakrát svatého Jiří, bych prosil.“ oznámil muž. Prodavač zalapal po dechu. „Svatého Jiří? Ono tu něco takového je? Já ale v počítači nic nemám! Mohli byste mi na plánu ukázat, kde je?“ Muž se otočil ke své společnosti a prohlásil: „Pojď mu to vysvětlit. On normálně neví, kde je tady sv. Jiří.“

Přistoupila k plánu, ale po hledané basilice jako by se slehla zem. Tedy vlastně mapa. „Já ji tam nemůžu najít.“ Teď se k plánu sklonil i muž a nakonec, po delší době navrhl, jestli to není ta 37. A byla to ona. Mladík se opět podíval na obrazovku počítače, hledajíc cenu vstupenek do budovy číslo 37. „Ne, nic takového tu nemám. Jedině, že byste si koupili velký okruh.“

Návštěvníci se zatím ještě ovládali. „Kolik stojí?“ zeptal se muž a když se dozvěděl, že 400 Kč na osobu, mírně zbledl. Pak oba shodně prohlásili, že je to drahé a nemají tolik času, aby si mohli projít celý Hrad. „A nějaký malý okruh nemáte?“ zeptal se muž, když se trochu vzpamatoval.

Mladík se podíval do počítače a prohlásil, že nic takového nemají. Muž nevěřičně kroutil hlavou, ale nakonec se rozhodl: „Tak naschle!“ a vypochoďoval z pokladny.

Stáli na nádvoří a rozhodovali se, co teď. „Tak půjdeme aspoň do Marie.“ navrhla a dodala, že jsou to jenom zbytky obvodových zdí a vstupné se tam neplatí. Nebyl proti. Vydali

se ke kostelíku Panny Marie, který nakonec nenašli a už se nehodlali ptát dalších zaměstnanců Pražského Hradu.

Člověk, tvor nepoučitelný

Člověka ovlivňuje všechno, na co si vzpomene – televize, rádio, knihy, noviny a časopisy, rodina, kamarádi a tak dál. K televizi se rovnou vztahují reklamy a filmy. A pak se divíte, když se v novinách dočtete: Dítě v nepřítomnosti matky vyskočilo z okna, dle vzoru v tom a tom filmu, protože si myslelo, že se mu nemůže nic stát. Utrpělo otřes mozku a zlomilo si nohu. Matka je zdrcena. Více na straně 6... Někteří rodiče jsou takoví, že řeknou svému potomku: „Tak, Jardo, sedni si k telce, my ještě máme nějakou práci...“ a místo toho, aby pracovali, jdou si na Internetu pouštět díly svého oblíbeného seriálu, které jim ‘utekly’. Musím tvůrce jisté televizní reklamy pochválit. Když jsem viděla jejich reklamu (proč jsou reklamní bloky zrovna v té nejzajímavější části dokumentu?!), kde bylo napsáno: TOTO JE JEN REKLAMA – NEOPAKUJTE!. Musíte uznat, že to tvůrci reklamy dobře vymysleli. Teď je větší naděje, že už to žádný ‘chytrák’ opakovat nebude. Anebo další příklad: žádný rodinný příslušník nevyužívá vulgární výrazy, ale jejich potomek jede třeba na tábor a tam se mezi svými vrstevníky, vulgární mluvu používajícími, naučí tolik výrazů, že rodiče po jeho návratu nestačí koukat. Ve všech pracovních sešitech češtiny se píše: JESTLIŽE TI NĚKTERÁ PRAVOPISNÁ CVIČENÍ NEŠLA, VÍČ ČTI, POMŮŽE TI TO ZAPAMATOVAT, JAK SE JEDNOTLIVÁ SLOVA PÍŠÍ. ZVLÁŠTĚ, JETLI MÁŠ DOBROU VIZUÁLNÍ PAMĚŤ. Rada je to dobrá, ale ZA PRVÉ: jak má žák prvního stupně vědět, co je to vizuální paměť, když to neví ani někteří dospělí a ZA DRUHÉ: jak si má člověk zapamatovat správný pravopis některých slov, když jsou na každé stránce alespoň dvě chyby? Jen si to představte! Kniha, která má 200 stránek, obsahuje kolem 400 chyb. A podobně je to i u novin a časopisů. Většinou tyhle chyby člověka zatahají za oči. Ale co když ne? To je většinou jedno a tak se chudák žák naučí psát s hrubkami. Nebo když člověk neustále poslouchá názory jen jedné strany a nepřemýšlí u toho... Pak si nedokáže vytvořit vlastní názor. Člověk je, chtě nechtě, ovlivňován neustále, kladně i záporně a nic s tím neudělá... Leda, že by byl zavřený v místnosti bez rádia, televize atd. Ale i tak by byl ovlivňován...

O svatém knížeti

Toho dne kolem boleslavských hradeb obcházela smrt se svojí kosou. Zvony z kostela sv. Kosmy a Damiána svolávaly s naléhavou úpěnlivostí věřící k modlitbě.

Kníže Václav vstával časně ráno. Nad tůní se vznášela mlha. Blížil se podzim, který sliboval hojné deště. Kníže odhodil medvědí kůži, kterou měl jako přikrývku a oblékl se do denního šatu. Z nádvoří hradiště svého bratra Boleslava slyšel hlasy čeledi, krmící dobytek. To už je tak pozdě? - řekl si, když vcházel na cestu vedoucí ke kostelu. Proti sobě uviděl bratra, jenž se vracel od horní brány. Pozdravili se. "Co tak brzy, Boleslave?" zeptal se český kníže, když se míjeli. "To víš - zkontrolovat strážce... Slyšel jsem ale, že chceš dneska odjet..." Václav přikývl. "Pomodlím se a jakmile mlha trochu ustoupí, vyrazím na cestu."

Boleslav si začal nenápadně mnout ruce. "Ale bratře, být sebou, ještě bych tu zůstal. Chci ti ukázat, co mám v plánu tady změnit." "Ne! Zítra je svátek Archanděla Michaela, a proto musím být už zítra v Praze. Nezlob se na mne." Boleslav se omluvil, že musí ještě zkontrolovat stáje. Václav souhlasil: "A já potřebuji mluvit s Podivenem." Rozloučili se lehkým kývnutím hlavy a každý si šel po svém.

"Cos mi chtěl včera večer?" zeptal se kníže, když před ním Podiven pokorně poklekl. "Slyšel jsem, že tě chce tvůj bratr Boleslav zabít, pane!" "Nesmysl! Co jsi zase poslouchal?!" "Pane, včera jsem šel kolem hodovní síně a jasně jsem slyšel, jak se tvůj bratr domlouvá se svým družníkem Hněvsou na způsobu, jak tě zprovodí ze světa."

Václav přikývl. Vstal z lavice a dříve, než odešel, řekl, ať za ním Podiven přijde do kostela.

Setkal se s Boleslavem. Chtěl mu poděkovat za pohostinství, ale bratr se na něj vrhl s mečem v ruce. Kníže jej povalil na zem a zbraň mu vykroutil z ruky. "Bratře, co tě to napadlo?" Boleslav hlasitě oddechoval. Po chvíli se vzpamatoval z předchozího šoku. Vzepřel se na loktech a začal křičet: "Pomoc! Družiníci, kde jste kdo? Napadl vašeho pána!" Václav nad ním stál a pohrdavě na něj shlížel. "Tohle bych do tebe nikdy neřekl. Nikdys' nebyl nejpokornější, ale tohle..." Nedomluvil. Přiběhl Hněvsa a ťal knížeti po ruce. Václav se chytil za poraněné předloktí a utíkal ke kostelu. Narazil do jeho masivních okovaných dveří. Myslel si, že vpadne přímo mezi lavice. Leč dveře nepovolily. Zoufale se chytil klepadla. Za zády slyšel sípavý dech vrahů. Bušil do vrat, křičel ze všech sil, ale nikdo neotevřel.

Otočil se. Proti sobě viděl špici kopí a blýskající se ostří mečů. Stál s hlavou hrdě vztyčenou. Pomalu se uklidňoval. Věděl, že se za chvíli setká se svojí babičkou Ludmilou...

Proč píšu?

Píšu všude – ve škole, v autobuse, cestou domů, nebo na kroužek, vymyslím další a další příběhy. Píšu vlastně celý den. Spolužáci mě tak trochu považují za blázna, když sedím v lavici a píšu, zatímco oni si zkracují přestávku házením mokré houby. Přitom ani nevědí, kolikrát mi svým chováním přinesli inspiraci...

Nevadí mi, když mi čtou přes rameno. Nechám je, aby mi přímo pod rukou brali popsané papíry. Víím, že mi je stejně vrátí, tak co bych se strachovala? Kdyby si o mě opravdu mysleli, že jsem takový blázen, nechtěli by si ode mně nic přečíst...

Po chvíli mi spolužačka znechuceně podává poslední list papíru. „Zase historie! Píšeš ty o něčem jiném?“ ptá se mě. Nemyslí to nijak zle – prostě pošťuchuje. „No, kdybys mi navrhla nějaký téma, možná bych psala něco... lepšího.“ odpovím jí a pokračuju v psaní.

Stojí nade mnou a sleduje, jak se stránky sešitu literatury plní mým škrabopisem. Občas se vrátím, přeškrtám slovo, nebo celou větu a píšu dál. Spolužačka mlčí. Co ji mohlo tak překvapit? Vzhlednu. Místo ní nade mnou stojí vyučující. Nespouští oči ze skoro popsaného sešitu na mojí lavici. A to dneska máme mít sloh! Jak jsem mohla zapomenout?

Omluvím se. Sešit putuje do tašky... Teď nemám do čeho psát. Moje ruka vystřelí k bílému stropu třídy. Učitel se na mě přísně podívá. „Co se děje?“ ptá se odměřeně. „Omlouvám se, zapoměla jsem doma sešit na literaturu.“ „Ano? A ten sešit, do nějž jsi psala, byl do kterého předmětu?“ blíží se k mojí lavici. „To byl... zeměpis!“ vyhrknu bez přemýšlení.

Odchází. Zápis do třídnice a nadiktuje nám dnešní téma. Sloh... Proč alespoň jednou za měsíc musíme psát sloh? Název práce, na další řádek jméno a pod něj osnovu. K čemu mi je osnova, když ještě nevím, jak celý sloh pojmu?! Vždyť vyprávění o mezilidských vztazích může vypadat různě – třeba jako horor, nebo dívčí román a nebo radši historická povídka?

Okusuju konec propisky. Dívám se na papír ležící na stole. Otočím se k sousedce: „Proč jsi mě neupozornila, že je ve třídě?“ Vysvětlí mi to prý během přestávky. Těším se, jak si to s ní o přestávce vyřídím. Ne fyzicky, natož verbálně!... Psace! Poupravím příhodu, přenesu ji do středověku... A pak už jen budu s poťouchlým úsměvem čekat, až mi sebere popsaný papír. Třeba se chytí za frňák. – říkám si a mám co dělat, abych se nerozesmála nahlas.

„Co je? Ty nebudeš pracovat? Nebo už máš ty dvě strany A4 popsané? Tak to odevzdej!“ vytrhl mě z přemýšlení učitelův hlas.

Tak, teď se rozzlobil, půjde žalovat třídní. To se mám na co těšit!

Zvedám propisku a dávám se do psaní. Osnovu nechám až na konec. Proč bych měla čekat do přestávky? Téma mezilidské vztahy se výborně hodí k vyjádření mých myšlenek. Nechám se vyvolat, že budu předčítat před tabulí. Když nepochopí Aneta, pochopí ostatní a určitě jí řeknou, co tím chtěl autor říci.

A takhle píšu: inspirace, upravení skutečné příhody a přenesení do historie... Další dílko je na světě!

Soutěž

„Z jiných světů přiletěl jsem k vám...“ řidič autobusu zesílil zvuk. Dívka na předním sedadle obrátila oči v sloup. Jak tyhle prastaré písničky nesnášela! Stejně to nechápala. Jeli na vědeckou soutěž, všichni byli nervózní a dělali co mohli, aby se alespoň trochu uklidnili. Někdo poslouchal rock, jiní hráli na mobilu. A řidič, místo aby jim maličko pomohl, pouštěl tuhle příšernost. Vedoucí ho v tom ještě podporovali. Prozpěvovali si s Novákem a hlavami kývali do rytmu. Přišlo jí to neskutečně trapné. Co to bylo za nápad, pouštět v autobuse, plném pubertáků, Nováka?!

„Ty jsi první, koho tady znám...“ vedoucí vedle řidiče spokojeně pokývali hlavami a chystali se k dalšímu hlasovému projevu.

Povzdechla si. Jo, ty jsi první, koho tady znám. Zajímalo by ji, proč pouští zrovna tohle. V autobuse skoro nikdo nikoho neznal. Byli sebraní z různých škol a společně jeli do Prahy, aby se zúčastnili soutěže. Někdo tady měl kamarády, ale ona byla sama. Na tuhle soutěž jela jako jedna z mála poprvé a všichni se na ni dívali jaksi podezřívavě.

Způsobně se posadila ke stolku se svým projektem a čekala, až se objeví někdo z poroty. Rozhlížela se kolem sebe. Žádný projekt ji moc nezaujal. Samá technika, to nebylo nic pro ni. Ale pokaždé se musela podívat na toho kluka vedle.

Byl o hlavu vyšší než ona, nakrátko ostříhané černé vlasy měl nagelované, usmíval se nebesky modrýma očima a vypadal tak klidně sebejistě. Byl prostě úžasný.

Ohlédla se ke dveřím. Porota vcházela do sálu. Ještě jeden pohled. Rozhodla se. Ten bezvadný kluk otočil židli k ní a posadil se. „Ty jsi tu nová, že?“ řekl a usmál se. Teprve teď si všimla, že je starší než ona. Vysokou už měl nejspíš za sebou... Ale co. Věděla, že se dokáže kamarádit jenom s lidmi podstatně staršími, než je ona.

„Hm, no jo.“ Zmlkla. To jsem se zase vyznamenala – pomyslela si. Rychle se podívala, co ten kluk na to. Rozhodně nechtěla, aby si o ní myslel, že je nějaký malý harant. Naštěstí to vzal v pohodě. Mile se usmál a vzal ji kolem ramen. „Nervózní? Neboj, sem porota přijde až na konec. Máme špatné místo.“ Přikývla. Najednou jí to tolik nevadilo. Byla ráda, že je tady a sedí před projektem s tímhle klukem...

„Co vystavuješ?“ zeptal se zvědavě a vzal do ruky rychlovazač, který měla položený na stolku. Přečetl si název a překvapeně hvízdal. „Historie.“ Vysvětlila a pokrčila rameny. Zatvářil se trochu zklamaně. „A ty?“ beze slova k ní přistrčil svůj šanon. Dívala se na nějaké grafy. Nebo možná náčrtky? Po dlouhé době v nich poznala elektrické obvody. Byly však o hodně složitější, než jaké se učili při fyzice ve škole.

Z kapsy saka vylovil mp4. „Nechceš si poslechnout nějakou?“ zeptal se a podal jí jedno sluchátko. „Klidně můžeš. Porota přijde až za jakou dobu.“ Vysvětloval tiše a skoro spiklenecky.

„Mám přátel pár...“ linulo se ze sluchátek. Překvapeně zvedla obočí. Tohle by do něj neřekla. Zase Novák! Kluk vedle ní se zasmál. „No jo, na Novákovi jsem vyrostl.“ A pak dodal: „Tohle je sice pravda, ale chtěl jsem pustit něco jiného.“ Pousmál se. „Mám za zlé Vanesce...“ Hudbu na chvíli vypnul. „To byla moje holka. Taková potvora...“ řekl nevýrazně. „Z jiných světů přiletěl jsem k vám. Ty jsi první, koho tady znám.“ Hodil významný pohled na šanon ležící mezi nimi. Pak se podíval na svoji novou kamarádku a spolu s hudbou z mp4 se zeptal: „Přinesl ji déšť či vodopád?“

Z ničeho nic si vyndala sluchátko z ucha. „Bacha, porota.“ Sykla. Mladík mp4 schoval do kapsy. Netvářil se nijak nadšeně. „Tohle je všechno. Za chvíli bude vyhlášení výsledků... Nevyměníme si maily?“ zeptal se s nadějí.

Přikývla...

Stalo se na Zlaté stezce

Dědeček, pohodlně usazený v ušáku v obývacím pokoji, se podíval na svá vnoučata. Jezdila k němu do Vimperku během každých prázdnin a pokaždé chtěla, aby jim něco vyprávěl. Zadíval se na nejstaršího z chlapců a přikývl. Adam už věděl, co má udělat. Byl to takový rodinný rituál...

Podal dědečkovi tlustou knihu, vázanou ve vepřovici, která vypadala jako nějaká kronika, nebo možná jedna ze zemských desek. Nikdo nevěděl, kde ji starý pán objevil, ale vždycky, když vyprávěl o svých předcích, zamyšleně v ní listoval.

Teď láskyplně pohladí desky knihy. Otevře ji a ukáže nám rodokmen. Teprve pak začne vyprávět. Byla to část zvyku, na kterou dědeček nikdy nezapomněl. Snad se tím chtěl omluvit předkům, že o nich bude vyprávět?

„Naši předci se ve Vimperku usadili už ve 13. století, krátce po té, co tu byl založen hrad. Moji, stejně jako vaši předci pocházeli z bohaté kupecké rodiny.“na okamžik se odmlčel a podíval se na svoje posluchače. „Tak vás nezajímá, jak to bylo s naší rodinou?!“rozzlobil se, když zjistil, že vnučka si okusuje nehet, Adam se znuděně dívá z okna a Matěj si podpírá hlavu, takže to vypadá, jako že každou chvíli usne.

„Cesty nikdy nebyly tak bezpečné, jako jsou dnes.“pronesl. Vnoučata zareagovala přesně podle jeho očekávání. Děti se na něj dívaly tázavě, jako by čekaly nějaké vysvětlení. Dědeček se pousmál a vypravoval dál, jako by se nic nestalo. „Všichni kupci využívali soumary, kteří náklad vozili do Bavor. Případně se kupci spojovali v karavanách. Čím víc jich bylo, tím lépe, aspoň se snáz ubránili lupičům. Někdy se ale taky stalo, že kupci museli vyrazit v jinou dobu a sami. Tak se jejich náklad stal snadnou kořistí pro lupiče. Pravda, kupci s sebou brávali vozku a nějakého toho čeledína, ale copak se tři lidé ubrání lupičské bandě, která mívala i několik desítek členů? A to nemluvím o loupeživých rytířích! Ti byli dobře vycvičeni v boji. Proti někomu takovému se ubránil jen málokdo.“

Vnoučata napjatě sledovala každý dědečkův pohyb. Na okamžik se odmlčel a listoval v knize, jako by se chtěl ujistit, že o lupičském řemesle řekl všechno, co bylo pro jeho vyprávění důležité. „Náš předek, Vilém se jmenoval, právě takhle jednou musel vyrazit do Bavor. A nyní si poslechněte, co se cestou stalo.“

Vilém vyjel časně zrána. Vůz měl naložený kožešinami a látkami. Bylo to vlastně poprvé, co se sám vydával na cestu do Bavor. Vždycky jel s karavanou, nebo poslal soumara. Teď však byli všichni na cestách a tak se musel na cestu vydat sám jen s vozkou a čeledínem. Všichni tři byli vyzbrojení. Zatímco čeledín a vozka měli dlouhé nože, Vilémovi se u pasu houpal meč. Kdyby chtěl, mohl by se vydávat za rytíře. Jenomže v okolí Vimperka všichni věděli, že se narodil do rodiny kupce, tak k čemu by mu to bylo?

Sotva vjeli do pohraničního lesa, vozka netrpělivě popohnal koně. Nedávno tu byl prý přepaden cizí kupec a kdekdo se bál, kdy lapkové opět udeří.

Pravda, před časem byl vydán zákon, podle kterého měly být všechny stromy podél cesty vykáceny. V těch nejnepřehlednějších úsecích musely od cesty ustoupit až 30 metrů. To aby se lupiči nemohli skrývat v houštinách. Že by však takhle vyhláška přepadávání kupců nějak výrazně zabránila, to tedy ne.

Dojeli k zatačce. Před vůz vystoupil zakuklený muž. Koně se začali plašit. Na cestu vstoupili další muži. „Kdo se hne, zemře.“oznamil zakuklený čahoun.

Lapkové se semkli kolem vozu. Kočího sundali z kozlíku, čeledína a Viléma dotlačili k nejbližším stromům. Muži se bili jako lvi. Vilém koutkem oka zahlédl, že jeho čeledím pod náporom lapků padl. Bylo mu jedno, jak dopadne jeho náklad. Chtěl zachránit aspoň holý život. Za okamžik čeledína následoval i kočí.

Vilém neměl šanci se pokusit o výpad. Zbývalo mu jedině se krýt. Věděl však, že to dlouho nevydrží. Připadalo mu, jako by zaslechl dusot koňských kopyt. Nebo se mu to jenom zdálo?

Ze zahraniční strany se vyřítil cizí jezdec. Když viděl, co se na cestě děje, zpomalil, seskočil z koně a hnal se Vilémovi na pomoc. Společnými silami lupiče donutili k ústupu. „Není bezpečné cestovat bez většího doprovodu.“ prohodil, když nasedl na koně. Vilém nasedl na kozlík, otočil vůz a vracel se do Vimperka.

Na rychtu vtrhl muž pokrytý prachem. Lem pláště měl od krve. Hnal se k rychtáři. „Před okamžikem byl na Zlaté stezce přepaden váš kupec. Při potyčce s lupiči byli zabiti dva jeho služebníci. Nebýt mě, zabili by i jeho. Doufám, že už se to nebude opakovat.“ oznámil a hrdě odešel.

Dědeček se usmál na svá vnoučata. Zavřel knihu a podal ji Adamovi, aby ji uklidil zpět na místo. Chvíli mlčel a pak prohodil: „Chvíli na Zlaté stezce opravdu vládl mír. Lupiči skončili na popravišti... Ale kdo ví, jak dlouho to vydrželo, než se nějaký chudý zeman opět vydal na dráhu loupeživého rytíře...“

V kruzích historií

Sedím u počítače. Dneska to vypadá na celkem nudné odpoledne. Už od rána lijí jako z konve... Dešťové kapky buší do střechy a na obrazovce mi tiše září reprodukce starého obrazu. Pod ním se ještě skví stručná popiska, že jde o rytinu týkající se dětské křížové výpravy od neznámého autora.

Co mi to, proboha, říká?- rychle pátrám ve svých znalostech světových dějin. No jasně – Boží hrob, nevěřící, Německo, Mikuláš... a další hesla a dobová jména.

Co já vím, o co všechno tam šlo? A proč jich bylo devět jenom do Jeruzaléma? Mě baví evropský středověk... pokud možno raný... a z českého knížectví. Dál už je to na můj vkus moc nové.

Rozhodla jsem se, že o křížácích musím zjistit co nejvíc. Přeci jenom to byla výprava celosvětového formátu, tak proč by se jí nemohl zúčastnit nějaký Čech?!

Bloudím po síti. Moje první zastávka se jmenuje wikipedia.cz. Křížové výpravy všeobecně. Tam se o té dětské moc nedozvím... Ale hele – více v článku Dětská křížová výprava. Tak proč na tenhle odkaz nekliknout?

Aha. Takže byly dvě. Z Německa ji vedl Mikuláš a z Francie Štěpán. Francouzská výprava nedopadla nijak slavně. Asi polovina dětí se utopila v moři, protože věřila, že do Jeruzaléma dojde suchou nohou, stejně jako šel Mojžíš z egyptského zajetí. Když to viděli dva obchodníci, nabídli dětem převoz do Svaté země zdarma. Důvěřivá mládež na to přistoupila, ale v Egyptě byla prodána do otroctví.

Na konci článku jsem ještě objevila poznámku, že jde o legendu, která vznikla až přibližně 80 let po události. Mohlo některé z dětí přežít?

Opět se vracím k vyhledávači a podívám se na další odkaz. Teď už mají křížové výpravy trochu jasnější obrysy. Ale stejně o nich po přečtení dvou článků vím maximálně to, že byly, že během nich vznikly některé rytířské řády a že byly vedeny proti nevěřícím.

Právě když jsem četla x-tý článek (počítat jsem je přestala přibližně u pátého), mě napadlo, že by nebylo vůbec špatné, kdybych se jim věnovala trochu víc.

Nedá se však říct, že bych české knížectví opustila úplně. To v žádném případě! Přišla jsem na to, že obě témata spolu souvisejí.

Přijde mi, jako by byl kdesi v dějinách bludný kámen. Sotva ho překročím, začnu bloudit v kruhu a na jednu a tu samou věc se dívám z mnoha úhlů. A kdo mi může s jistotou říct, že se nedívám právě na ten bludný kámen?

Pak se mi nějak povede najít cestu. Trochu odbočím. Nějaký čas se věnuju něčemu jinému a pak se zase objeví ten bludný šutr – třeba v podobě křížových výprav...

Z historie hradu Okolotočnicku

Motorový vlak zastavil mezi poli. Vesnice odsud byla vzdálená ještě asi kilometr. Z jediného vagonu vystoupil osamělý cestující. Už na první pohled bylo zřejmé, že není odtud.

Na zádech měl veliký turistický batoh, přes rameno mu visela taška, jež nejspíš ukrývala notebook.

Trochu rozpačitě se rozhlédl po nástupišti. Nevěřicně zavrtěl hlavou a vydal se k čemusi, co jen velice vzdáleně připomínalo lavičku. Její nynější stav byl jistě prací zdejší mládeže.

Usadil se na poslední prkénko, jež tvořilo sedátko a z kapsy sportovní košile vylovil zmačkanou mapu. Ještě se dostat na Okolotočnick. To bylo jediné, co mu dneska stačilo ke štěstí.

V dálce zahřmělo a na jeho ramena dopadly první dešťové kapky. V tomhle počasí jít přes les na hrad by bylo velice riskantní. Snad by se mohl před nepříznivým počasím ukrýt u zaměstnanců Českých drah. – napadlo ho a vykročil ke dveřím.

Stál v nich zarostlý muž, který na první pohled připomínal bezdomovce. „Jo, tak vás tu vítám. Brácha mi už volal, že prej přijede nějaký reportér z Prahy. To vám říkám – v tomhle počasí jít na hrad je blbost. Se u mě schovejte. Až bude líp, tak vyrazíme.“ oslovil mladíka a pak dodal: „Jo, vy nevíte, kerej já sem. Všechno, co tu vidíte mám na starost. A kastelán je brácha – dvojče.“

Ustoupil do chodby a rukou naznačil mladíkovi, aby ho následoval. Po dřevěných rozvrzaných schodech se dostali do místnosti, která by se s trochou dobré vůle dala nazvat kuchyní.

„Si dáte omeletu?“ zeptal se nádražák, když se reportér usadil v křesle z druhé ruky. Mladík přikývl. Vůně, která se za chvíli začala šířit kuchyní, nikoho nenechala na pochybách, že muž je vynikající kuchař.

„Ták, se to nese.“ oznámil a vzápětí před hosta položil talíř s hotovým jídlem. Mladík ochutnal a nezbylo mu nic jiného, než s plnou pusou pronést pochvalu: „Je jako od mojí mamky.“

Nádražák se usmál: „Dyt' mam taky vlastní chov slepic. Jo, ale na hradě... Tam vaří líp. Si dáte do nosu.“ Pak se oknem podíval, jak to vypadá venku. „No, nic moc. Vám nezbyde nic jiného, než spát tady. Byste se nahoru nedostal.“ oznámil a dodal, že mu vedle rozestele.

Reportér vyndal blok a naškrábal do něj několik poznámek. „Jak jste mě poznal?“ zeptal se nádražáka, který mu ve vedlejší pokoji připravoval nocleh. „No, místní nejste a sem moc lidí nejezdí. Buď to sou příbuzný těch, co tu bydlej. Ty už mam ve voku, a nebo turisti a těch jezdí nejmíň. Vy navíc na reportéra vypadáte...“

Mladík pokrčil rameny, jako by chtěl říct, že jak vypadá, tak vypadá. Pak poděkoval za jídlo a zeptal se, jak by se dostal na hrad. „Se podívejte – leje jak z konve a nevypadá to, že by přestalo. I dyby – v lese bude bahno a bude klouzat. Zejtra vás k bráchovi doprovodím.“

Přisedl si k němu a dlouho do noci si povídali. Porovnávali život v podhradí a ve městě, semleli drby ze světa...

„Ste se vyspal?“ přivítal ráno reportéra z kuchyně hlas nádražáka. „Jak víte, že už jsem vzhůru?“ zeptal se se zájmem a se zubním kartáčkem zamířil ke svým zavazadlům. Měl dojem, že nedělal žádný hluk. „Si nemyslete, to je slyšet, dyž vstáváte.“ usmál se nádražák a na stůl v obýváku naservíroval chleba s máslem a marmeládou, u které nezapomněl zdůraznit, že je z malin z lesa kolem Okolotočnicku. Pak následovaly hrnky s čajem. „Si sedněte, ne?“ hostitel pokynul ke křeslu.

Po snídani si mladík na záda nahodil těžký turistický batoh a nádražák v ruce nesl košík. „Co dyby rostli praváci? Na hradě vám brácha uvaří takovou omeletu, se budete volizovat až za ušima!“ sliboval, když zamykal dveře svého bytu.

Cestou se mladík vyptával na krajové pověsti. Nádražák jenom nevěřičně kroutil hlavou. Takhle nepřipravený vyrazit do terénu?!

„Jo, pověstí je tady kupa. Třeba ta vo hradním pánovi. Se menoval Jindřich a byl takovej kruťas. Teda za svýho života. No, teď dostává co proto! Za hnusného počasí musí na vonhnivým koni jezdit vesnicí a hlídat před nepřáteli. Ste možná v noci slyšel klapání?“ zeptal se a loupl po reportérovi očima. Ten přikývl. Nádražák měl pravdu. Včera se mu nespalo nijak dobře. Měl pocit, jako by slyšel klapání koňských kopyt a hlas, který vydával rozkazy...

Nádražák se zasmál: „Domorodcům to nevadí. Sou zvyklí, ale cizinci s tím maj problémy. Chtěj se odstěhovat. Prej, že se tady bojeje! To ste nebyl na hradě. Tam je to za bouřky vo život.“ dodal tajuplným hlasem.

Zabočili mezi prastaré lesní stromy. Větve se nad nimi splétaly v neprostopupné síti. Mladíkův průvodce se rozhlédl a spustil: „Za chvíli se dostanem k místu, kde lovil Jindra, než ho roztrhal lesní démon.“ Reportér si trochu pohrdavě odfrkl. Sice hezká pohádka, ale přeci nebude věřit vyprávěním o démonech, lesních mužících a bůhvíkom ještě. Přespával na hradě hraběte Draculy, v Čachticích a žádný přízrak se mu nezjevil.

„Na hradbách se vobjevuje duch neznámý krásky, co se vo ní říká, že ji votec nechal zazdít do základů Okolotočnicku.“ Nádražák se zkoumavě podíval, jaké účinky má jeho vyprávění na reportéra. Cítil se zklamaný. Mladík šel vedle něho, rozhlížel se kolem sebe a na tváři mu hrál lehký, pobavený úsměv.

„Takovejch strašidel nemáte ani v Praze, co?“ zeptal se. Reportér neměl to srdce mu říct, že skoro v každé uličce se objevuje zástup umrlců s hlavami pod paží a na nárožích hlídají pekelné stvůry, a tak radši mlčel.

Nádražák neurčitě ukázal mezi stromy, kde probleskoval starý křížek. „Tady to bylo. Rozerval ho uprostřed lovu, když se vzdálil vod družiny. Prej to krvavý divadlo proběhlo v naprostý tichosti.“ oznámil tiše a skoro uctivě. Pak přidal do kroku, jako by se číhajícího démona bál i on.

Zpočátku mírná cesta začala stoupat do prudkého kopce, jehož svahy zpevňovaly jenom silné a vzájemně propletené kořeny prastarých stromů. Zdolávali jej s hlasitým oddechováním. Ani jindy upovídáný nádražák teď neměl chuť vyprávět o dalších strašidelných sousedech Okolotočnicku.

Mladík si nadhodil batoh. Nádražák se pousmál: „Dyť tam za chvíli budem.“ Reportér se zatvářil statečně a napjal všechny síly, aby svému průvodci stačil. Docela by ho zajímalo, jaké strašidlo se skrývá tady, uprostřed lesnatého svahu, že nádražák nabral takové tempo.

Vyšli ze zatáčky a na vrchu kopce se před nimi rýsovala silueta gotického hradu, který se za dlouhá staletí pomalu začal proměňovat ve zříceninu. V bráně stál muž, který jako by z oka vypadl nádražákovu. „Dvojče.“ oznámil stručně průvodce reportérovi a zvedl ruku k pozdravu.

„Vítám vás na Okolotočnicku. Moje jméno je Jakub, bráchu Jana už znáte. Tak pojďte dál. Pokoj jsem vám připravil.“ oznámil příjemným tónem, když k němu dorazili.

Ustoupil na nádvoří a vedl je dál. Kolem polorozpadlé strážnice až do hlavní části hradu. „Vpravo je kuchyň, vedle špajz a touhle chodbou se dostanete do pokoje.“ ukazoval kastelán rozmáchlými gesty, co kde na hradě najde.

Po obou stranách chodby stála brnění, nad kterými visely různé zbraně. Reportér si je se zájmem prohlížel. „Jsou pravé?“ zeptal se, když si uvědomil, že ho oba muži sledují, aniž odlepil oči od obouručního meče, připevněného na zdi jako krucifix. „Jistě. Vesměs zbraně různých členů rodu z Okolotočnicku, který hrad vlastnil do jeho prvního požáru roce 1416, po kterém Okolotočnick začal chátrat a jeho opuštěné komnaty se staly útočištěm lupičské bandy, která kraj terorizovala dlouhá desetiletí.“ odrecitoval znuděným tónem kastelán část svého

výkladu. Pak ukázal na jedny masivní dubové dveře, přičemž oznámil, že tady bude reportér bydlet. Následně ukázal na druhé, a vysvětloval, že když nebude v kuchyni, docela určitě bude tady.

„Zajímá vás něco?“ obrátil se na mladíka a čekal, jakou bude mít otázku. Reportér se rozhlédl po chodbě. Do oka mu padlo několik loučí v ručně kovaných držácích na stěnách. „Je tady, doufám, zavedena elektřina?“ zeptal se. „Okolotočník je historický objekt a památkáři takovou úpravu zakázali, protože by došlo k nenávratnému poškození středověkého zdiva.“ odpověděl kastelán, skoro, jako by se omlouval.

Reportér přikývl a vrhl se k batohu, který položil přede dveře svého pokoje, aby si udělal několik poznámek. „A jak tady potom vaříte?“ Kastelán ukázal palcem za sebe a oznámil, že v černé kuchyni.

„Ale připojení na vodu tady musí být...“ zkusil to znovu reportér. Nádražák se zasmál: „Si pište, že tady voda je. A zdarma. Venku na nádvoří v tý studni. Má vlastní zdroj v podzemí.“

Mladík nevěřil vlastním uším. Tady se žije jako ve středověku! V duchu proklínal šéfredaktora. Zase ho poslal do takového zapadákova! V první chvíli měl chuť popadnout batoh a okamžitě se vrátit do Prahy.

Chvíli mlčel a těkal kolem sebe očima... Vlastně to tu není tak špatné... Třeba tvorba reportáže bude docela dobrodružná... uvažoval. Několikrát se prošel chodbou tam a zpátky, provázen pohledy dvojčat.

Přikývl. Zkusí to tu. Otevřel těžké dveře do svého pokoje a tiše hvízdal. Místnost nebyla zařízena žádným moderním nábytkem, ale díval se na postel s nebesy, prosté klekátko pod křížem na stěně, nízkou stoličku s vyřezávanými lvími tlapami a stůl, na kterém stál keramický džbán a čiška.

Tázavě se podíval na muže za svými zády. „Jsou to repliky?“ ujišťoval se. „Ne. Všechno je pravé.“ ozval se klidně kastelán. Reportér se na něj užasle podíval. „Pravé?“ zeptal se, jako by se přeslechl. Nádražák přikývl: „Všechno haraburdí, kerý tady straší je pravý.“

„Tak počkat. Tady není zavedena elektřina, pro vodu, která se sem podzemím dostává bůhví odkud, se chodí ke studni na nádvoří... Ale nikomu nevádí, že tady obyvatelé běžně používají dobový nábytek?!“

„Nejenom nábytek. Vono se tady v dobovym i vaří.“ oznámil pyšně nádražák. Reportér zalapal po dechu a cosi zuřivě čmáral do notesu.

Nádražák se podíval na hodinky a chytil se za hlavu. „Už před pěti minutama sem měl dát slepicím.“ Chvatně se rozloučil a spěchal k domovu.

Jakub sledoval z okénka svého bratra, dokud mu nezmizel z dohledu. Teprve pak se obrátil na mladíka a pozval ho na oběd.

„Jestli chcete, zasvětim vás to záhad Okolotočníku.“ navrhl kastelán, když sklidil ze stolu. Reportér přikývl. O hradu vlastně vůbec nic nevěděl. Jak mohl chtít něco napsat?

Na jednu stranu se na prohlídku těšil. Pověsti slibovaly, že přečkat na Okolotočníku noc, je neskutečné dobrodružství. To se mu líbilo. Už od mala se o prázdninách s kamarády vydával na dobrodružné výpravy. A záhady se mu navíc do článku hodily. Na druhou stranu mu však stále vrtalo hlavou, kde si nabije notebook a jak se dorozumí se svým šéfem. Nepředpokládal ani, že by tady mohlo být připojení na Internet...

„Tak se mnou pojďte do rytířského sálu.“ oznámil kastelán a vedl ho po rozvrzaných schodech do patra, ve kterém byla jedna jediná místnost a malé předsálí. Nad okny byly namalované erby nejvýznamnějších rodů českého království.

Byly sice zčernalé od dávného požáru, ale přesto reportér s naprostou jistotou poznal znaky pánů z Dubé, pánů z Házmburka, pánů z Lipé, Šternberků, Vartemberků, Hrabišiců a pánů z Růže.

Říkal jednotlivá rodová jména a ukazoval na vyobrazené znaky. Kastelán přikyvoval. Čím dál víc se těšil, až si o historii popovídá se skutečným znalcem. Pokynul k výklenku u okna, kde bylo zděné posezení.

Mladík z pouzdra u opasku vytáhl foťák. Tohle prostě musí zdokumentovat. Bude mít nejlepší doprovodné materiály ze všech svých kolegů. Prostorem několikrát prolétl blesk, než se reportér spokojeně posadil proti kastelánovi. Z kapsy vylovil tužku a notýsek. Teď byl dokonale připravený zaznamenat každý důležitý okamžik z dějin Okolotočnicku.

„Hrad byl založený někdy kolem roku 1240 panem Jindřichem, jehož minulost je zahalena tajemstvím. Neznáme jeho rodiče, nevíme, jak se dostal k takovému bohatství, aby mohl založit hrad, jako byl v jeho době Okolotočnick. Neznáme pořádně ani konec jeho života. Najednou z dějin hradu zmizel a panství zdědil jeho synovec Mikuláš. Tolik alespoň pověsti. O panu Jindřichovi se říká, že byl mimořádně krutý. A svoje poddané trestal za kdekou maličkost. O jeho konci se po kraji tradovalo, že ho roztrhal lesní démon. Ale kdo dnes věří na demony, že?“

Reportér se pobaveně ušklíbl. Chtěl se zeptat, jestli opravdu nikdo? Co když byly kolem úmrtí pana Jindřicha nějaké podezřelé okolnosti? Jak si to mohli za jeho života vysvětlovat? A co když tomu někteří pověřiví jedinci věří dodnes?

Kastelán se zhluboka nadechl a pokračoval: „Další neobjasněnou záhadou je, kde se na hradě skrývalo vězení a případně mučírna? Podzemní prostory Okolotočnicku byly prozkoumány poměrně podrobně, ale nikdy nebylo objeveno místo, které by odpovídalo tomuto využití.“

Reportér pokýval hlavou. Do notesu si kreslil různé klikyháky a uvažoval. „Neprojdeme se po hradbách? Rád bych si je prohlédl.“ oznámil po chvíli. Kastelán nic nenamítal.

Vyrazili přes nádvoří k severnímu cípu ostrohu nad řekou, na kterém hrad stál. „Proč chcete jít zrovna na hradby?“ zeptal se Jakub opatrně, když se mezi zuby cimbuří dívali do kraje.

Mladík pokrčil rameny. „Vlastně nevím. Nějak mě to napadlo. Z hradeb je vždycky vidět do okolí, tak proč by nemohly něco prozradit i o přilehlých budovách?“ rozvíjel svůj nápad a pečlivě si prohlížel všechny výstupky a nedokonalosti ve středověkém zdivu. Někdy nesouhlasně, nebo možná nevěřicně zavrtěl hlavou.

Kastelán na to vždycky reagoval stejně: „Objevil jste něco?“ A mladík stále odpovídal: „Ale ne.“ Prošli skoro celé hradby. Jako poslední je čekala nejvyšší věž hradu. Teď už byla jen poloviční, ale původně měla skoro 50 metrů. Vstoupili do prvního patra, ale v okrouhlé místnosti je nic zvláštního nezaujalo. Až na několik držáků loučí na stěnách byla prázdná.

Po dřevěných příkrých schodech pokračovali do přízemí. Dveře, které odtud vedly na nádvoří, byly kdysi ve stínu můstku, který spojoval palác s tribunou v kapli, sousedící s věží Hláskou, ve které se teď nacházeli.

Ještě ale nechtěli zamířit zpět do paláce. Nemohlo by tu být něco zazděno? Nenachází se tady nějaký dávno zapomenutý tajný vchod?

Rozdělili se a pomalu oťukávali několik metrů silné kamenné zdi. Sešli se naproti dveřím. Reportér otevřel ústa, aby něco řekl, ale vyšel z nich jenom zděšený výkřik a mladík zmizel.

Odkudsi z hlubin se ozývalo klení, občas doprovázené výkřiky: „Sakra, kotník!“ a „Já si snad zlomil nohu!“

Kastelán se kolem sebe nechápavě rozhlížel. Jak se mohl najednou ztratit? Kde jenom může být? Pohledem prozkoumal snad celou místnost, než si všiml díry v podlaze jen několik čísel před sebou.

Snažil se zjistit, jak hluboká může být. Dva metry? Nebo víc? V žádném dokumentu, který se mu dostal do rukou, se nepsalo, že by byla Hláška podsklepena.

Spustil se za ruce do neznáma. Chvilí tak visel a uvažoval, jestli dělá dobře. Ale pak zavřel oči a... pustil se.

Dopadl měkce, na špičky, do pokrčených kolen. „Jste tady?“ zeptal se, když kletby ustaly. V neproniknutelné tmě se mohl spoléhat jen na svůj sluch.

Než se reportér ozval, objevilo se nedaleko nich plápolající světlo louče. „Proč jste mě vyrušili?“ zeptal se přísný hlas. Stál před nimi muž v dobovém obleku šlechtice. Upíral na ně pronikavý pohled ocelově šedých očí. „Kdo jste?! Moji sluhové, ani poddaní nejsou tak podivně vystrojeni jako vy dva.“

Kastelán se hluboce uklonil a představil se jako Jakub, který nyní spravuje Okolotočník. Muž proti nim lehce přikývl a obrátil pozornost na mladíka, který se sbíral ze země, našlapující na jednu nohu. „A ty?“ zeptal se rázně.

Reportér nevěděl, co říct. Jak se má vůbec chovat? Kastelán na něj dělal významné posunky. Co mu chtěl naznačit? Mladík nechápal. „No? Ty neumíš mluvit?“ zeptal se neznámý a šlehl po něm nelaskavým pohledem.

„To je můj přítel. Kronikář.“ odpověděl za reportéra kastelán. Muž, o kterém si mladík myslel, že je blázen, se na něj se zájmem podíval. „Ke kterému řádu patříš? Jsi dominikán, benediktin? Ne. Františkán? Všichni nosí jinou kutnu než ty. Jsi snad potulný kazatel? Nebo flagelant?“

Mladík se usmál a vysvětloval: „Ani jeden. Jsem reportér časopisu *Okno do minulosti* a dělám o hradu Okolotočníku reportáž.“ Kastelán mu vši silou dupl na nohu a významně kroutil hlavou. Znovu se uklonil: „Urozený pane Jindřichu, on sem přijel nemocný a je povinností každého dobrého křesťana pomoci svému bližnímu.“

Pan Jindřich si ho prohlížel. „Jestli má mor, musí neprodleně opustit můj hrad.“ oznámil tónem, který nesl odmluvy. „Ne, jen obyčejné nachlazení.“ vysvětloval kastelán se zdvořilou úklonou.

Reportér muže v dobovém nenápadně studoval pohledem. Nejdřív si opravdu myslel, že je to nějaký zdejší podivín, hrající si na středověkého velmože, ale když slyšel, jak ho kastelán oslovuje jako urozeného pana Jindřicha, bylo mu jasné, že jde o muže, který za nočních bouří hlídá vesnici pod Okolotočníkem.

„Ty hlídáš můj hrad?“ zeptal se muž nesouhlasně. „Ano pane, tak mi to bylo uloženo naším milostivým panovníkem.“ kastelán rychle přemýšlel, jak středověkému šlechtici vysvětlit, že pan Jindřich je pro něj postavou z minulosti a jeden z nich v tom případě musí cestovat v čase.

Jindřich se na něj podíval pronikavým pohledem. „Z budoucnosti? Vy umíte cestovat v čase? Jste čarodějové.. Kdo s vámi ještě létá na sabaty? Neřeknete?! Na mučidla s vámi!“ rozkřikl se a pomalu se otáčel, aby loučí, kterou držel v ruce, ozářil celý podzemní prostor.

Muži s úžasem sledovali, jak ze tmy vystupovaly různé mučící nástroje. Na stěnách byly přidělané zkrvavené palečnice, uprostřed místnosti stál skřípec a žebřík. „Stráže!“ křikl pan Jindřich.

Nikdo nepřišel. Kastelán se hluboce uklonil vysvětloval: „Urozený pane, vždyť vy už jste dávno po smrti.“ Muž si ho přísně měřil, jakoby chtěl odhadnout, jestli mu nelže. „Po smrti?“ zeptal se nejistě. Oči mu divoce blýskaly. „Jistě, můžu vám to dokázat, jestli chcete.“ navrhl Jakub a reportér si ho váhavě prohlížel. „To je v pořádku.“ prohodil k němu kastelán, aniž by hnul ústy.

„Samozřejmě to chci dokázat!“ oznámil velmož panovačně. Jakub mu pokynul, aby ho následoval. Opatrně se protáhl do přízemí Hlásky a pokračoval do sousední polorozbořené kaple. Bylo mu docela jedno, jestli ho bývalý hradní pán následuje. Teď byl Okolotočník národní památkou a pan Jindřich si na něj nemohl dělat žádné nároky.

Zastavil se před oltářem, kde byl mezi nezdobené dlaždice zasazený náhrobek s vytesanou postavou rytíře. Pod postavou byl vytesaný nápis, že jde o urozeného pana Jindřicha z Okolotočníku, který zemřel roku 1270. Ohlédl se, aby zjistil, jak na tuhle zprávu pán

z Okolotočnicku zareaguje. Nerad by skončil v kobce, kde by měl jako podnájemníky vyhladovělé krysy.

Jindřich několikrát prošel kolem náhrobku. „Takže Okolotočník už mi nepatří. Kdo ho získal po mé smrti? Rozmnožil rodový majetek?“ ptal se se zájmem a sledoval dva muže před sebou.

„Urozený pane, při požáru většina zápisů shořela. Vás známe jenom z pověstí a o vašich následovnicích víme, že hrad obývali do roku 1416, kdy vyhořel a následně jej obýdli lapkové.“ vysvětloval kastelán. Hlavou mu bleskl úžasný nápad. Na Okolotočník nikdy nezavítalo závatné množství návštěvníků. Kdyby si na stránky hradu vyvěsil nabídku setkání s duchem hradního pána, určitě by sem přilákal nějaké zvědavce.

„Pane Jindřichu, kdybyste nám pomohl s prací na vašem hradě, byli bychom vám neskonale vděční...“ začal opatrně, ale pan Jindřich se okamžitě naježil: „Já a pomáhat s prací kolem Okolotočnicku?! Jsem šlechtic a to by bylo pod moji úroveň!“ Kastelán dělal na reportéra významné posunky, aby mu dal najevo, že potřebuje pomoci.

„Ale ne, urozený pane, my nemáme na mysli, že byste se staral o hospodářství, nebo dělal jiné podřadné práce. Pojdte do rytířského sálu, vysvětlíme vám, co byste dělal.“ oznámil uctivě a podíval se na kastelána, protože pořád netušil, o co vlastně jde.

Mladík opatrně našlapoval na poraněnou nohu a na konci schodů do patra paláce měl pocit, že by se mohli zastavit a jednat tady. Ale kastelán mu naznačil, že by to nebylo vhodné. „Taky by to mohlo dopadnout podstatně hůř než zvrtnutým kotníkem.“ šeptl, když otvíral dveře do sálu.

Tady se pan Jindřich podezíravě rozhlížel. Všechno vypadalo jinak, než byl zvyklý. Ty erby sem rozhodně nenechal namalovat. Okna za něj byla zasklena malými neprůhlednými terčíky zalitými do cínu. Teď částečně chyběla. Takhle dopadne jeho hrad v budoucnosti?!

Posadili se do zděného výklenku u okna, kde před chvílí seděl kastelán s reportérem. Měli odsud výhled na celý kraj. Podle řeky uhněl vlak.

Velmož si ho chvíli nejistě prohlížel. Nic takového tu za něj nebylo. Po úbočí kopce vedla dolů k řece cesta, která následně mizela v lese. Obrátil se do místnosti. Na okamžik se oběma mužům zadíval do obličeje. „Můj hrad je v hrozném stavu. Zlepší-li to jeho vzhled, udělám, co bude v mé moci.“ oznámil a sepsal ruce.

„Pane Jindřichu, když si to tak vezmete, vy jste vlastně duch, který se nemůže dostat na onen svět, protože tady má nějaký úkol, nebo musí pykat za zločiny, které spáchal za svého života. Nám je celkem jedno, který z těchto důvodů na vás sedí, jde jenom o to, abyste udělal něco pro svůj hrad.“ začal reportér a pohodlně si natáhl nohy. Než se stačil nadechnout, aby mohl pokračovat v rozvíjení své myšlenky, kastelán strhl šlechticovu pozornost na sebe. „Prostě jde o to, že já na web napíšu, že je v prohlídkách začleněno setkání s duchem prvního majitele Okolotočnicku. Vy si vlastně budete dělat, co chcete. Lidé vás jenom musí vidět.“

Urozený pán na něj nechápavě zíral. Proč by se měl předvádět před nějakým shromážděním poddaných? Jak tohle může pomoci Okolotočnicku?

„Pane kasteláne, tady je připojení na Internet?“ zeptal se reportér, jakmile bylo ticho. Tak přeci! On si hned myslel, že to tady tak špatné nebude. „Ve městě!“ odsekl kastelán nepříjemně. Mladík povytáhl obočí. Celou dobu se kastelán jevil jako docela příjemný společník, ale jen se tady objeví duch zakladatele hradu, už je takhle protivný!

Kastelán mávl rukou, aby dal najevo, že připojení na Internet je teď naprosto nepodstatná záležitost. „Nejdřív se musíme domluvit s urozeným panem Jindřichem!“ oznámil káravě a otočil se na ducha. „Asi nevěříte, že byste takhle mohl být hradu prospěšný. Je to přitom docela jednoduché. Nikdo z lidí ještě skutečného ducha neviděl. Ale teď mají tu možnost. Každý vás bude chtít vidět. Budou se sem sjíždět obyvatelé celých Čech. Ale než vás uvidí, samozřejmě budou muset zaplatit za prohlídku Okolotočnicku. Když nám pomůžete získat peníze, budeme mít šanci váš hrad víc zpřístupnit turistům. Provést archeologický výzkum.“

V tomhle sále pořádat přednášky o vaší době...“ Odmlčel se a podíval se na reportéra. Ten se znuděně díval z okna a cosi si škrtal v notýsku...

„Napadá vás ještě něco?“ zeptal se ho. Mladík pokrčil rameny. Co je mu do toho? On tu měl udělat reportáž. Hlavní myšlenky už měl, potřeboval to jenom sepsat a poslat šéfredaktorovi. Ale Internet se bude řešit až později! Zajímalo by ho, kdy se naposledy někdo podíval na oficiální stránky Okolotočnicku? To kdyby si vzal reklamní kampaň na starosti on.. Ušklíbl se a otočil se.

„Co by mě mělo napadat?“ zeptal se unaveně. Copak toho za jeden den neudělal dost?! Našel jim mučírnu, po které se pátrá už kdovíjak dlouho, má rozepsanou reportáž o hradu... Teď navíc nechtěl nic jiného, než se dostat na chirurgii, protože cítil, jak mu poraněný kotník natéká.

Kastelán mu to znovu tiše zopakoval. „Určitě by se dalo ještě něco vymyslet...“ uvažoval a zvedl se s oznámením, že si půjde odpočinout do svého pokoje. Jakub ho podezřívavě sledoval. Co se stalo? Proč najednou odchází? To ho v tom nechá samotného?! Přestože se znali jenom několik hodin, viděl v něm úžasného kolegu. Pokrčil rameny.

Mladík se opřel o jednu nohu a opatrně si stoupl. Kulhal sálem ke dveřím, provázený kastelánovým překvapeným pohledem. Kdo by to byl řekl, že si při hledání mučírny pohmoždí kotník?

Sedl si na dobovou postel ve svém pokoji. V notýsku našel prázdnou stránku a nerozhodně cvakal propiskou. Co by se na polorozpadlé zřícenině dalo dělat, aby se přilákal větší počet turistů? Setkání s duchem hradního pána není nic tak závratného, aby to vydrželo přitahovat pozornost déle, než pár měsíců. Ke zpřístupnění dobové mučírny byly potřeba peníze, které chyběly. Možná by šlo s obyvateli vesnice nacvičit představení z historie Okolotočnicku.

Všechny nápady si poznamenal a do poznámek si k nim napsal pozitiva a negativa. O čem by asi mohli hrát? O oné neznámé zazděné krásce? A kde by sehnali kostýmy a rekvizity? Udělal si další poznámku. Možná by to šlo ušít? Ne, to by se moc prodražilo...

Na co dalšího by mohl turisty nalákat? Středověkou hospodu měli skoro všude. Možná by se mohl nějaké podrobnosti o hradě dozvědět od pana Jindřicha...

Najednou ho Okolotočník začal přitahovat. Bylo tu tolik záhad, které čekaly na rozluštění. Možná, kdyby v *Oknu do minulosti* působil jenom jako dopisovatel, mohl by se jim pokusit přijít na kloub a pak o svém pátrání napsat článek... byl to bleskový nápad, který se mu okamžitě zalíbil. Musí se na to zeptat kastelána, ale byl si skoro jistý, že nebude protestovat. Úhledně popsaný list vytrhl z notýsku a vsunul ho pod dveře do kastelánova pokoje. Ještě ho neslyšel z patra odcházet.

Sedl si na nízkou stoličku a dal se do reportáže. Titulek nazval *Tradiční prohlídka netradičně*. Začal o jednotlivých legendách, které se o Okolotočnicku vyprávějí, pokračoval návodem, jak se na hrad dostat, ale jako lákadlo prozradil i některé připravované akce jako *Na kus řeči s hradním pánem*, *Jak se žilo ve středověku* a *Rytířské dny*. Pravda, ještě nebylo úplně jisté, jestli se všechny plánované akce budou konat, ale to mu nevadilo. Článek byl prozatím nanečisto. Dá ho přečíst kastelánovi a společně pak opraví chybná data a další skutečnosti.

Na schodech zaslechl kroky. Vstal, článek vytrhl z notesu vydal se kastelánovi naproti. „Mám hotovou reportáž. Dám vám ji k odsouhlasení. Je tam návrh několika akcí, které by se tady daly uspořádat a ani by nebyly tak drahé.“ vysvětloval, zatímco kastelánovi podával hustě popsané listy.

„O čem by měla být akce *Jak se žilo ve středověku*?“ zeptal se kastelán se zájmem. „Nejde o nic jiného, než že si zdejší mládež rozebere role postav žijících na Okolotočnicku v době jeho založení, budou předvádět své úkoly a každý povypráví návštěvníkům, jaké má pravomoce, jak se k takové práci dostal a třeba i nějaké zajímavosti.“ vysvětloval mladík ochotně. Kastelán

přikývl. „A Rytířské dny?“ „Ty jsou možná ještě snadnější. Z kartonových krabic vystříhneme tvar erbu, který si každý bude moci vymalovat podle svého. Pak je můžeme použít na turnaj a další akce. Všichni zúčastnění si budou moci svůj rodový erb odnést domů...“rozvíjel svůj nápad.

Kastelán se zatvářil pochybovačně a okomentoval to slovy, že by tahle akce byla příliš dětinská. „Ve stejnou chvíli by probíhala akce *Na kus řeči s hradním pánem*. Dospělí, kteří by si nechtěli vyrábět svůj erb, by si mohli jít popovídat s panem Jindřichem.“dodal, aby byla informace kompletní.

Kastelán uznale pokýval hlavou. Za celá léta, co měl hrad na starosti, ho takovéhle zlepšení nenapadlo. A tenhle mladík na něj přišel za okamžik. „Nechtěl byste tu dělat průvodce?“zeptal se ho napjatě.

Reportérovi zazářily oči. Přikývl. Slíbil, že to dá co nejrychleji vědět šéfredaktorovi. Kastelán se spokojeně usmíval. Rozloučili se a mladík šel sepsat dopis, ve kterém se omlouvá a navrhuje, že se rád stane dopisovatelem. Zítra na Okolotočník přijde Jakubův bratr a dopis i s reportáží odveze na poštu do nejbližšího města...

Život ve škole

Aneb o naší nepoučitelnosti

Dobrá hodina

Učitel vykládající,
žáci poslouchající.
Zvonek zvonící...
Učitel končící,
žáci odcházející.

Nudná hodina

Učitel vykládající,
šprti poslouchající,
zbytek spící.
Zvonek zvonící.
Učitel vykládající,
žáci vstávající,
šprti poslouchající.
Žáci u dveří řvoucí,
učitel končící,
třída odcházející.

V divadle

Autobus přijíždějící,
žáci sedící,
herci hrající.
Žáci tleskající,
třída odcházející
a venku zlobící,
část telefonující.

Poslední hodina

Hodina začínající,
učitel vcházející.
Třída zívající,
potom usínající.

Setkání s uklízečkou

Uklízečka vytírající,
žák běžící.
Žena nadávající,
žák padající...
na zemi ležící.

Na hřišti

Žáci cvičící,
učitel pískající,
žáci hrající, kopající –
konečně gól padnoucí.

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka

Učitel pískající,
tělocvik končící.

Diktát

Učitel diktující,
špti píšící,
ostatní opisující.
Učitel napomínající.
Žáci stále opisující.

Na chodbě

Žák běžící,
ředitele míjející.
Ředitel jej zastavující,
trestem hrozící.
Žák se omlouvající,
ředitel odcházející,
žák se rozebíhající.

Zeměpis

Žák na mapě ukazující
a učitel poslouchající,
následně běsnící.
Kuli žáku dávající,
propadnutím hrozící.

Před testem

Špti se učící,
ostatní zlobící.
Učitel vcházející,
test rozdávající.
Žáci se děsící,
špatnou známku
čekající.

Vysvědčení

Třídní do dveří vcházející,
štos papírů nesoucí.
Žáci kytku dávající,
vysvědčení dostávající
a někteří domů se netěšící.

Na výletě

Žáci jdoucí,
rostliny rvoucí,
učitelé je okřikující,
žáci zas jinak zlobící.

Třídní schůze
Učitel mluvící,
rodiče píšící,
žáci strachy trnoucí.
Rodiče odcházející,
domluvy připravující.

Příprava do školy
Žák úkol plnící,
učitel přípravu píšící.
Rodiče na jídlo volající.
Žáci na kompu hrající,
úkoly nemající
od šprtů je opisující.

Při chemii
Žáci pokus sledující,
Učitel přísady míchající,
baňka praskající,
škola se v základech otrásající.

Na výpravě za historií
Průvodce vykládající,
žáci neposlouchající,
radši zlobící.
Učitelé je napomínající,
taky neposlouchající.

Na koncertu
Špti poslouchající,
Zbytek na mobilu hrající,
hudebníky neposlouchající.
Učitelé spolu mluvící.
Nikdo netleskající,
dál všichni v sále sedící.

Vztahy ke školníkovi
Ředitel mu tykající,
škody sdělující.
Školník žákům spílající,
trestem hrozící,
nakonec vše spravující.

O přestávce
Žák na tabuli píšící.
Po chodbě dozor procházející.
Zvonek zvonící,

hodina začínající.
Učitel křičící,
křídý chybějící.

Choreografie tance

Hudba hrající,
žáci tančící.
Pár jich zakopávající,
ze země se zvedající.
Stranou sedící,
radši netancující.

Promítání

Učitel do třídy vcházející,
zářivky rozsvěčující,
daťák zapínající.
Žáci si stěžující.
Učitel doufající,
že daťák stane se běžící.
Na chodbě žáci řvoucí
a přístroj nesvítící,
natož pracující!
Učitel nadávající,
rychle mizející.

Žvýkačka

Žák zpívající,
přitom žvýkající a
následně se dusící.
Z okna za nohy visící,
žvýkačku vyplivující.
Znovu zpívající.

Mobil

Žák se nudící,
na mobilu hrající.
Učitel si toho všímající a
mobil zabavující,
o přestávce rodičům volající.
Rodiče do školy vcházející
a telefon odnášející,
doma potomkovi domlouvající.

Fotka z netu

Učitel běsnící,
žák rychle fotící.
Učitel na netu surfující,
na svou fotku narážející
a ve škole po autorovi pátrající.

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka

Na poradě mu důtku navrhující.

Školní bufet

Žák dovnitř vcházející
ostatní předbíhající,
rychle objednávací.
Prodavač nerozumící,
něco jiného prodávající.
Žák požadavek opakující,
po dlouhé době nespokojen odcházející.

Pozdní příchod

Žák po zvonění přicházející,
učitel se po důvodu pídící,
žák drze odpovídající.
Žákajdu předkládající,
učitel poznámku píšící.
Žák domů se bojící.

Mokrý houba

Žáci houbou házející,
ta v okně mizející.
Její dopad všichni sledující.
Učitel smazání tabule žádající
a houbu hledající.
Nakonec, proti mazání rukávem brojící,
tak sám činící
a tabuli rukávem čistící.

Učitelova noční můra

Učitel test opravující,
hlasitě nadávající,
chyby podtrhávající.
Červená dopisující,
on náplň měnící,
pro další spěchající
a zásobu kupující.
Ráno žákům do duše
mluvící.

Hledání Balkánu

Žák Balkán hledající.
Z tašky cosi lovící.
Sýr balkánský nad hlavu zvedající.
Učitel za pět hodnotící.

Závist

Učitel příklad zadávající,
Na kalkulačce počítající.
Žáci píšící,
učiteli přístroj závidějící.

Hodina IVT

Žáci na netu hrající, surfující –
výklad neposlouchající.
Učitel marně se snažící.

Výpadek proudu

Zvonek nezvonící,
světlo nesvítící.
Škola končící –
žáci se radující,
domů spěchající.

Tajná zpráva

Po třídě papír kolující.
učitel jej zachycující,
čtoucí,
obsahu nerozumící.
Do koše jej vhazující.
zpráva adresátovi nedocházející.

Definitivní vypnutí

Mobil zvonící,
učitel křičící,
fouka navždy vypínající -
o lavici jej rozbíjející.

Hodina geometrie

Učitel kosodélník požadující,
Žák na tabuli kosočtverec kreslící.
Učitel jej zastavující
a obrazec mazající.
Žák ve tváři rudnoucí.
Učitel jej radši příště nevyvolávající.

Ztraceni na Zemi

No, sedět ve škole a soustředit se na vyučování je těžké. Zvláště, když se blíží prázdniny, sluníčko svítí a je vedro k padnutí. Za takového počasí by se nemělo učit. – myslela si většina žáků osmé třídy a z oken učebny se dívala na fontánu v městském parku. Co by za to dali, kdyby nemuseli sedět ve škole!

Blížilo se poledne. Vzduch na ulici se tetelil, sluneční paprsky se odrážely od dláždění chodníku jako od obřího zrcadla, jen učitel před tabulí neúnavně vykládal látku.

Ale pak i on ztichl a vytřeštil oči na blankytně modrou oblohu.

Na první pohled na ní nebylo nic zvláštního. Po nebi pluly bílé mraky, pofukoval slabý větřík... A mezi nimi se objevila tmavá koule. Jako by se z nebe řítíl obrovský, na černo obarvený míč. Jenomže, kdo by ho mohl házet z takové výšky?

Ssssssss! Několik hlav se otočilo po zvuku. Nikdo nic neviděl. Jako by syčení vycházelo odnikud a vznášelo se ve vzduchu. Pár žáků obrátilo pohled k nebi.

Tmavý, kulovitý útvar se přibližoval. Syčení sílilo. A změnilo se. Znělo jako pára unikající z parní lokomotivy. Třída se po sobě nechápavě podívala. Všichni mlčeli, oči upřené na ten podivný předmět. Řítíl se k městu a vypadalo to, že má namířeno přímo do parku.

Několik posledních metrů. Vzduch byl skoro nedýchatelný, jak se ohřál. Všichni viděli, že je to skoro pravidelně kulatý kámen jen o něco menší, než fotbalový míč. Rudě žhnul, jak byl rozpálený. Namířil si to přímo ke kašně. Nemusel se jí ani dotknout a voda se okamžitě proměnila v páru.

Ohlušující rána, záblesk a meteorit se zavrтал do země. Nějakou dobu to trvalo, než se ozval městský rozhlas se žádostí o okamžité vyklizení ohrožené oblasti.

„Hele, nepůjdem se tam kouknout?“ Dva žáci osmičky seděli na zídce před domem a bavili se o poledním neštěstí. „Ty jako myslíš, že tam nebudou hlídat policajti?“ zeptal se druhý a tázavě se podíval na kamaráda. „Copak se tam stal zločin?“ významně si zaťukal na čelo. „A proč by tam nemohli hlídat?“ „Stejně o tom ví celé město a všichni se tam poženou... My se jenom podíváme.“ Mladík vedle něj pokrčil rameny a vyrazili.

Nikde nikdo nebyl. Kámen ležel v kráteru nedaleko zbytků kašny. Kluci se k němu sehnuli. Už viděli, jak by si u učitele mineralogie polepšili, kdyby mu do školní sbírky přinesli meteorit. Ještě několik dní a budou se uzavírat známky. Mohli by si vylepšit hodnocení z biologie a třeba by se o nich ještě psalo v městském tisku. „Dva neohrožení žáci...“ hlásal by palcový titulek.

Pod meteoritem se něco kroutilo. Vypadalo to jako nějaký červ. „Ty jo! Sleduj. To vezmeme na bižuli.“ Ukázal na tvory jeden z nich. „A dalšího do zoo.“ Navrhl druhý. „Ale tam ho nevezmou. To by chtělo do přírodovědného ústavu, aby nám řekli, co to je zač.“ uvažoval jeho kamarád. „Podej mi tu krabičku od sirek.“ Kleknul si a několik živočichů do ní nabral.

Vraceli se k domovu. V rukou opatrně nesli krabičku s neznámými tvory. „Hele, my ale nevíme, co ty potvory žerou.“ Nadhodil jeden a se zájmem se na krabičku podíval. „Jo, průšvih. Co když umřou hlady, chudáčci?“ zeptal se druhý. Nerozhodně se na sebe dívali. Co teď? Na koho se mají obrátit? Zoo i přírodovědný ústav byly až v okresním městě.

„Ty jo, na co čekáme? Za učitelem biologie, ne?!“ Kluci přidali do kroku a živě diskutovali, jak je možné, že tihle živočichové přežili žár při dopadu meteoritu.

Učitel je mile přijal. Když mu mezi dveřmi bytu vysvětlili, co se vlastně děje, navrhl jim, že je ještě dnes doveze do ústavu a se vším jim pomůže. „Jenom zavolejte rodičům, aby o vás neměli strach.“ Dodal, než odešel do garáže.

Cestou si od kluků několikrát nechal vyprávět, jak k nálezu došlo. Neustále se ptal na podrobnosti a nikdy nebyl s odpovědí spokojený.

Vědci se s nimi nijak nebavili. Krabičku si převzali na vrátnici a ta brzy skončila ve sbírkách pod číslem JH132465...

Představa?

Na brandýském náměstí zastavil autobus. Z rohu pekárny ho pozorovala asi čtrnáctiletá dívka. Vystoupil dav turistů. Všichni vypadali na Pražáky. Skoro každý měl na zádech veliký batoh, jako by se chystal na prázdniny. Spolu s nimi vystoupila i dvojčata Anežka a Leoš.

Chvíli se rozhlíželi po náměstí. Od té doby, co tu byli naposled, se toho tolik změnilo. Náměstí se přestavovalo. Od kamarádky se dozvěděli, že se sem bude stěhovat socha od kostela Obrácení sv. Pavla. Teprve teď si všimli, že na ně mává dívka, opřená o fasádu pekárny.

Vydali se k ní a vesele se bavili. „Čau.“ Kývla na ně. „Jak dlouho budete u tety?“ zeptala se jich. Společně se vydali přes náměstí ke katovně. Jejich teta si před několika lety koupila domek v Podkostelní ulici a dvojčata u ní od té doby trávila část prázdnin.

„Je tady něco k focení?“ zajímal se Leoš s pohledem upřeným na Noru. Jeho ségra se ušklíbala. „Taky bys rovnou mohl říct, co chceš fotit.“ Nora se rozmarně protáhla. Rozhodla se, že si s nimi trochu pohraje. „Co kdyby sis nejdřív u tety odložil a pak bychom si udělali procházku po městě? Navrhla s nevinným výrazem. S lišáckým úsměvem se na ni podíval, ale nic nenamítal.

Od tetičky se vydali k nedaleké katovně. Před časem tam byla otevřena nová expozice o útrpném právu. Nora je tam původně chtěla vzít. Hlavně proto, že její babička dělala na výstavě vrátanou, a tak by jistě nebyl problém je propašovat dovnitř. Leoš nebyl, na rozdíl od Anežky, nijak proti. Jeho tyhle věci zajímaly, ale podle ségry to bylo nelidské a drastické. S tím musel souhlasit, ale ona musela uznat, že i takové věci k historii patří.

„No jo, tak kam bych vás vzala? Odsud je všechno dost daleko a na chůzi asi z Prahy nebudete moc zvyklí, co? Všude metro a bus nebo tramvaj, která vás zaveze až k cíli... Starý kostel s pohřebištěm by ti nevalil, Anež?“ zeptala se po chvíli uvažování. Moc dobře věděla, že její kamarádka kostely miluje. Nebyla sice věřící, ale vždycky tam našla takový zvláštní klid. Chodila si tam třídit myšlenky a relaxovat. Nora jí však, čistě ze strategických důvodů, zamlčela, že u kostela sv. Vavřince, kam mají namířeno, byli pohřbíváni brandýští Mistři popravčí.

Uvelebili se na kopeček pod kostelík. Dívali se na jeho tmavou siluetu proti nebi a mlčeli. Byli trochu zklamaní. Počítali s tím, že bude otevřenou a oni se budou moci podívat na renesanční náhrobky... Nakonec, kdyby hodně prosili, dostali by se i na kůr. Jenomže to by nesmělo být zavřeno!

Nora se naposled podívala na mobil, kolik je hodin. Napsala stručnou SMS, aby rodiče věděli, kde je a neměli strach. Ještě by mohla připsat, kdy se vrátí... Odesláno. Vypnula zvonění a ohlédla se po dvojčatech.

Na náměstí, tam, kde dřív stávala Milena („Hele, další změna!“ řekl Leoš), stál na pranýři muž. Na krku mu visela cedule, na které bylo napsáno, že se rouhal Bohu. Dokonce prý měl smilnit v kostele! Před vyvýšeným podiem byl dav brandýských měšťanů. Kdekdo držel v ruce shnilé ovoce a zeleninu, kterou sebral u stánků právě končícího trhu. Nejlepší zábava právě začínala. Kdo by odolal osobně potrestat takového hříšníka?

Lidé si šeptali, že po té, co si odstojí trest na pranýři, kat ho vypráská z města. Vzrušením skoro nedýchali. Něco takového se v Brandýse už dlouho nestalo.

Stranou měšťanů stál hlouček mladíků. Muže sledovali s neskrývaným posměchem. Přestože na obyvatele Brandýsa vrhal špatné světlo, šlo o neobvyklou událost a příjemné zpestření života v trhovém městečku. A navíc se těšili na dění u východu z města. Věděli, že tam většina ctihodných měšťanů nepůjde. Včera přšelo a cesty byly stále ještě rozbahněné.

Stmívalo se. Kat s dŭtkami v ruce hnal muže z města. Spokojeně se usmíval, když si představil, jakou odměnu si tím od městské rady vysloužil. Byl tak zabraný do své práce, že si ani nevšiml skupinky mladíků přitisknuté ke zdi jednoho z domů.

„Dej se s ním do řeči, Vašku.“ Obrátil se jeden z nich k zrzkovi. Ten se pověřčivě pokřižoval. „S katem?“ zeptal se. Z jeho hlasu znělo zoufalství. Jestli se to dozvědí jeho rodiče, bude bez večere... A moc dobře věděl, že spousta lidí z města by si na něm ráda smlsla.

„A kdo jiný?“ Dlouhán do něj šťouchl, aby mu dal najevo, že to myslel vážně. Pokrčil rameny. Jemu to bylo jedno. Když už mluvit s katem, tak všichni. Proč by měl do oprátky strkat hlavu jenom on?

Popravčí si jich všiml. Dŭtky si přehodil z ruky do ruky. Vykročil k nim. „Co tady takhle pozdě děláte?“ zeptal se přísně. Mladíci se kolem sebe rozhlédli. Nebylo kam utéct. Byli v pasti. „Už byste měli být dávno doma.“ Změřil si je pohledem. „Jedině... Tak co vás trápí, že sledujete kata? Nemyslete si, že jsem si vás nevšiml. Jen jsem byl zvědavý, jak dlouho to vydržíte... S pravdou ven, honem! Je to snad nešťastná láska?“ Mlčeli. Byli zmatení. „Nerad čekám. Dneska už nemám náladu se s někým otravovat. S ním byla práce...“ opovržlivě se podíval na cestu od města.

Zrzek se vyzývavě podíval na dlouhána. A on ho chtěl za popravčím poslat samotného, když teď sám má v kalhotách. Doufali, že si jich nevšimne, ale ani v tom nejhorším snu by je nenapadlo, že by s ním mohli mluvit. Vždyť byli syny vážených měšťanů!

„Tak pojďte se mnou, uvidíme, co se dá udělat.“ Vedl je ke katovně. Stála až za městem, daleko od ostatních budov. I ti nejchudší se katově obydlí vyhýbali.

„To si myslí že půjdu vedle něj?!“ Mladíci se mezi sebou postrkovali. Kdyby je někdo viděl ve společnosti kata, jejich rodiče by jim už nikdy neodpustili. Popravčí se na ně vědoucne podíval. „Taky se mě štítíte?“ zeptal se, ale z jeho hlasu se nedalo nic vyčíst. Pokrčili rameny. Měl pravdu. Jak jinak. Každý ve městě se ho štítíl. Možná, že uměl trhat zuby a léčit, ale když ho nepotřebovali...

Přikývl. „No ovšem, to je vlastně naprosto v pořádku. Vždyť vy jste synové ctihodných měšťanů. Co by tomu vaši otcové řekli, kdyby jenom tušili, že se po nocích potulujete s Mistrem popravčím?“ Nepokrytě se jim posmíval. Ušklibl se a otevřel bránu. Pokynul jim, aby ho následovali na dvůr katovny.

Zvědavě se kolem sebe rozhlíželi. Kdo ví, kdy se sem zase dostanou. O zeď kolem prostranství se opíral dřevěný přístřešek. Kat si tam schovával věci potřebné pro jeho práci. Zrzek tiše ukazoval na špalek potřísněný krví. Dlouhán pokýval hlavou. O katovně se po městě šířily zvěsti, při kterých běhal mráz po zádech.

Popravčí si všiml jejich pátravého pohledu a nenuceně ukázal ke špalku. „Ale no tak, přece byste se nebáli.“ Ačkoli to říkal s úsměvem, z jeho hlasu šel strach. Jako by to byla nějaká výhrůžka. Dlouhán se lstivě zašklebil. „Sakra, když jsme šli do katovny, tak jsme s tímhle museli počítat. Nejsme přeci žádní zbabělci, abychom hned brali nohy na ramena.“

Mistr popravčí krátce přikývl. Pozorně si mladíky prohlížel. Možná se snažil odhadnout, jestli jsou opravdu tak stateční, jak ze sebe dělají.

Vyměnili si mezi sebou rozpačitý pohled. Ve městě se říkalo, že občas někdo zmizel a nikdy se nenašel. Tak se prý konšelé zbavovali nepohodlných svědků. Pokaždé takové lidi odvedli do katovny a zpátky se pak vraceli sami. Co když byli popravováni právě na tomhle špalku a oni se teď dívají na jejich krev?

„Taky jsem o tom slyšel. Ale ti spíše utekli z panství. Kdyby se přeci jenom vrátili, pro výstrahu ostatním bych je musel popravít na náměstí. Dělat něco proti vůli vrchnosti se nevyplácí, to si pamatujte. Na tomhle špalku nikdy nikdo o život nepřišel. Občas nějaká slepice, když mi žena vaří polévku.“ Popravčí je vedl do obytné místnosti. Znechuceně se

podíval na meč visící na stěně. Tahle práce ho nebavila, ale když se narodil do katovské rodiny, nic jiného mu nezbývalo. Nebo se měl potulovat s komedianty a žít z milodarů?

„Tu krev na špalku neumývám schválně. Zajistí nám klid. Jinak by se sem táhlo celé město, jako nějaké procesí. Podívat se na městského kata a rasa a jeho rodinu. Jsme snad nějaká cvičená zvířata?!“ rozzlobil se.

Z města sem dolehlo volání ponocného. Už dávno byla tma. Katovka před manžela položila misku s kaší a korbel piva. Nerudně se na mladíky podíval. „Za chvíli bude půlnoc. Co by tomu řekli sousedé, kdybyste nocovali v katovně? Zmizte! A znovu ať vás tu nevidím!“ Otevřel jim vrata a dál se s nimi nebavil.

Tři děti ležely na kopečku u kostela a dívaly se na jasně modrou oblohu. „To se doopravdy stalo?“ zeptal se nevěřičně Leoš.

Nora pokrčila rameny. „Vážně si myslíš, že vím všechno? V městských knihách o tom není žádný zápis. A jestli to byli synové konšelů, určitě by se nějaká poznámka našla.“

Anežka se usmála...

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka

Lenka Martinková
www.ok2bvg.cz/lenka